

Veto

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 14, '87-'88
Nr. 3, dd. 12 oktober 1987
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Didier Wijnants
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Leysen

Als u de afgelopen dagen de kranten hebt gelezen, dan weet u nu ook wie uiteindelijk eredoktor zal worden aan deze universiteit. Die beslissing heeft meestal heel wat voeten in de aarde, maar nu viel de bekendmaking zelfs voor insiders compleet uit de lucht. Een losgelopen artikel in De Morgen wist dat André Leysen één van de gelaugden zou worden. En dat is zo.
Pagina 3.

Klaps

Je bent gewaarschuwd: vanaf woensdag is er Klapstuk 87 en te oordelen naar wat onze man achter, voor en in de koelissen te vertellen heeft, wordt het om naar uit te kijken. "Les Survivants" van de Groupe Emile Dubois bijvoorbeeld of "The Onyx Table" van Holland en Houston-Jones. We deponeerden ons oog vooraf op beide voorstellingen. Pagina 5.

Boek anders

Vorige week ging in Antwerpen het festival van Het Andere Boek door. Het werd een bruisende tweedaagse. Veto was er en deponeerde zijn mikrofoon voor de neuzen van Klaas De Jonge, Paul Goossens, Jan Cap en tal van andere schrijvelaars. Blader door naar pagina's 6, 7 en 8.

Seks

Veto houdt blijkbaar van seks, want jaar na jaar kunnen we het niet laten erover te schrijven. Het zijn natuurlijk altijd dezelfde. Maar goed, het is nog maatschappelijk relevant, want het heeft nog met feminisme te maken. Bovendien heeft alles met seks te maken. Dus waar maken we ons nog druk over? Pagina 11.

Veto sprak met Luc Huyse "De hedendaagse student wordt gekenmerkt door ambiguïteit."

"Vandaag is morgen gisteren", aldus Rektor Dillemans tijdens zijn toespraak bij de aanvang van dit akademiejaar. Met deze geveulde woorden doelde Dillemans wellicht dat wij vandaag het verleden huldigen met het oog op de toekomst. Deze levenswijze indachtig sprak Veto met Prof. Luc Huyse (socioloog) over de doorsnee-student vroeger en nu, en onze Alma Mater in 't algemeen.

De reden waarom onze keuze viel op Prof. Huyse hoeft weinig uitleg. In het verleden manifesteerde hij zich immers herhaaldelijk als iemand die zich nauw verbonden voelt met de Leuvense studenten. Zo ligt bijvoorbeeld zijn 'alternatief kollege' over de demokratisering van het onderwijs aan de eerstejaarsstudenten Rechten van eind '86 - het studentenprotest rond deze materie bereikte toen haar hoogtepunt - nog fris in het geheugen. Onze openingsvraag was dan ook onvermijdelijk: *Vanwaar een dergelijk uitgesproken engagement?*

Huyse: «Mijn belangstelling voor het doen en laten van de studenten vindt zijn oorsprong in mijn eigen studententijd.

Toen ik in de jaren '50 aan deze universiteit studeerde, was ik ook reeds fel begaan met de studentenproblematiek. Zo ben ik bijvoorbeeld voorzitter geweest van het Leuvense Studentenparlement (nvdr.: Een voorloper van de ASR) en van de Universitaire Werkge-meenschap (nvdr.: Daarin zetelden naast Huyse ook nog bekende figuren als Acco-direkteur Pollers, senaatsvoorzitter Leemans en kriminoloog Van Ouirive). Men ijverde onder meer voor de uitbouw van een sociaal dienstbetoon en een aparte ziekteverzekering voor studenten. Sindsdien ben ik daarmee bezig gebleven. Als de mikrobe je eenmaal te pakken heeft, blijft ze werkzaam.»

Veto: Blijkbaar met alle gevolgen van dien, want mede door dit engagement wordt U binnen bepaalde studentenkringen als een 'linkse rakker' afgeschilderd.

Huyse: «Wanneer een kollega in de fakulteit Economie jaar na jaar in zijn kolleges neo-liberale standpunten verkoopt, dan valt dat niet op. Het zijn geen dissonante geluiden omdat zij in de lijn liggen van wat de meeste studenten zelf geloven of thuis hebben gehoord. En dit terwijl de betrokkene politiek gezien in zijn kolleges een veel uitdrukkelijker standpunt inneemt dan ik ooit zou dur-

ven doen. Blijkbaar is de keuze van de bestudeerde thema's, sociale ongelijkheid bijvoorbeeld, reeds voldoende om de docent in kwestie als 'links' te etiketteren. Anderzijds stel ik mij de vraag of ik tijdens mijn kolleges überhaupt aan politiek doe! Als je als socioloog zegt dat de levensverwachting van mensen verbonden is met de sociale klasse waartoe ze behoren, en je gebruikt daarenboven cijfers van het Nationaal Instituut voor Statistiek, dan heb je toch geen politiek standpunt ingenomen! Maar toch bestempelen vele studenten je als zijnde een 'linkse'»

Veto: Stigmatisering is inderdaad van alle tijden. Zondigt ook de Akademische Overheid tegen dergelijke vooroordelen?

Huyse: «Ik heb omwille van de politieke standpunten die ik buiten de universiteit inneem nog nooit problemen gehad met de KUL. Dit neemt echter niet weg dat ook hier een aantal moraal-riders rondlopen. Zo ben ik ooit in konflikt gekomen met het KVHV. In 1982 eiste het KVHV mijn ontslag omdat ik in de socialistische partij werkzaam was. Zonder mezelf te willen indekken kan ik rustig zeggen dat de KU Leuven een 'zeer open' universiteit is. Ik heb een aantal jaren meegedraaid in Antwerpen en ken de situatie in Gent en Brussel ook wel wat. Ik kan dus een beetje vergelijken. Daarbij stel ik vast dat Leuven een 'zeer tolerante' omgeving is, zowel tegenover de studenten als tegenover het personeel. Partijpolitieke interventies komen hier maar heel zelden voor, wat je niet altijd kan zeggen van Gent en Brussel. Ook bestaat hier geen nepotisme... meer. Verder worden hier heel weinig verkeerde benoemingen gedaan, wat weerom niet altijd het geval is in Gent en Brussel, omdat daar binnen het professorenkorps een ideologisch evenwicht moet worden bewaard. Benoemt men er in een sektor een liberaal, dan moet men vroeg of laat ook een militant socialist aanstellen. De invloed van de Loge op de VUB is ook veel groter dan die van de kerkelijke hiërarchie op de KUL. Tenslotte bestaat er ook vanuit sociaal oogpunt binnen de KUL een aangename werksfeer. Omdat onze universiteit groot genoeg is krijgt roddel, een sociale plaag, hier eigenlijk geen kans. Samengevat: ik vind de KUL een 'aangename' universiteit, en ik kan niet zeggen dat de Akademische Overheid tegenover haar personeel repressief of moraliserend optreedt. Neem het voorbeeld van een docent die bij een echtscheiding is betrokken... Soit, het ware misschien beter van niet en men zou er voor dat er niet al te veel publieke belangstelling aan wordt geschenken... Maar de overheid zal de kromstaf niet gebruiken. "Niets menselijks is ons vreemd" is aan de KUL een veel gehoorde uitspraak.»

Jan ter Laak: "Ik heb medelijden met al die mensen die zich te gemakkelijk laten inpakken door de Oosteuropese officiële vredesbeweging."

(Foto Didier Wijnants)

Nederlander over raketten "Jullie missen de protestanten"

Tussen 1979 en 1983 schoot de Belgische en Europese vredesbeweging als een raket de hoogte in. Er werd betoogd in Brussel, Amsterdam, Madrid, Parijs, Genoelselderen. Maar de *cruise-raketten* kwamen er toch, en de vredesbeweging raakte een beetje in het slop. Nu, vier jaar later, met een nieuw akkoord over de beperking van de middellange afstandwapens in het verschiep, wil men opnieuw massaal op straat komen. In dat kader brengt Vaka Leuven volgende week vier vooraanstaande figuren uit de Europese vredes-wereld naar Leuven voor een debat. Vooruitlopend op het gebeuren in de Grote Aula ging Veto vorige week in de clinch met Jan ter Laak, Nederlander, katholiek priester en algemeen sekretaris van de boven-de-Moerdijkse Pax Christi-beweging.

Veto: Hoe situeert Pax Christi zich dan binnen de Kerk?

Jan ter Laak: «Als een onafhankelijke Vredesbeweging, die het geluk heeft toch een officiële kerkelijke erkenning te hebben. Statutair is Pax Christi een afzonderlijke katholieke beweging, met leden en een democratisch verkozen bestuur. In de statuten hebben we wel opgenomen dat de voorzitter in principe een bisschop mag zijn. Maar die kunnen we wel zelf vragen, die wordt ons dus niet opgelegd. Maar dat is natuurlijk een extra band met de kerkelijke leiding.»

«In België is de voorzitter geen bisschop, maar wij vinden dat wel belangrijk. De idee daar achter is: vrede is zo belangrijk dat bisschoppen dat niet mogen overlaten aan leken. In Pax Christi willen we een combinatie hebben van alle katholieken die er maar bestaan, gewijd of ongewijd, religieus priester of leek.»

Veto: U zegt: bisschoppen mogen dat niet overlaten aan leken. Zijn die dan te dom?

vervolg op p. 2

Luc Huyse: "ik vind de KUL een aangename universiteit."

(Foto Hendrik Delagrang)

vervolg op p. 8

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit, en ondertekend met zijn naam, studietoer en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte biz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Jan ter Laak

vervolg van p. 1

Jan ter Laak: «Neen, dat heeft te maken met hoe je tegen de Kerk aankijkt. Dat is ingewikkeld, wat je nu vraagt, want je kan je uitspraak op verschillende manieren motiveren.»

«Er was bijvoorbeeld een tijd dat klerikale bevolking in katholieke maatschappelijke organisaties aan de orde van de dag was. Dat kwam inderdaad voort uit het feit dat de Kerk greep wilde houden op die organisaties. Pax Christi is echter een produkt van een modernere tijd; wij vinden dat het achterhaald is om kerkelijke leiding en maatschappelijke organisaties volledig te scheiden. Daar waar het voortbestaan van de Schepping op het spel staat – en dat is toch zo met het thema Vrede – moet iedereen zijn aandeel hebben.»

«In Nederland heb je natuurlijk wel organisaties die helemaal geen bisschop als voorzitter zouden willen. Die zouden zeggen: dat is neo-kerikalisme. Terwijl wij niet vinden dat we niet omdat we zo eigentijds zijn graag bisschoppen in ons midden hebben. Maar dan wel bisschoppen die de vredeszaken een goed hart toedragen. Toen hebben we kardinaal König bereid gevonden zich kandidaat te stellen voor de opvolging. En die hebben we ook gekozen.»

«Maar zo'n bisschop wordt dus niet als een soort satraap vanuit Rome naar ons gestuurd.»

Boos

Veto: *Op een bepaald moment is Pax Christi in hetzelfde vaarwater terechtgekomen als bepaalde linkse strekkingen...*

Jan ter Laak: «Je kan in elk geval zeggen dat Pax Christi zowel in Vlaanderen als in Nederland op een bepaald moment het verbindingsmoment was tussen de linkse beweging en de Kristendemokratie. Wij sluiten dus aan bij de Kristendemokratie en worden gezien als een vredesbeweging van de katholieke Kerk, maar dat sluit niet uit dat wij op een bepaald moment populairder zijn bij links dan in de Kerk.»

Veto: *Daar komt dan reactie tegen vanuit de Kerk?*

Jan ter Laak: «Ja, maar in Nederland komt dat protest ook en vooral van de basis. En dan is het natuurlijk van belang of je een officiële kerkelijke dekking hebt.»

Veto, jaargang 14 nr. 3 dd. 12 oktober 1987

Redactieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofdredactie: Geert Coene

Redaktiesekretaris: Didier Wijnants

Redactie: Lode Desmet, Carla Rosseels, Marc Sys, Jan Van der Linden, Koen Van Muylem

Doka: Filip Dutoit, Jeroen Revalk, Peter Rober

Lay-out en vormgeving: Polleke Bijns, Joost Bollens, Geert Coene, Lode Desmet, Jan Huyzenruyt, Johan Reyniers, Carla Rosseels, Wout Somers, Marc Sys, Jan Van der Linden, Koen Van Muylem, Didier Wijnants

Tekeningen: Urbi, Kwal

Medewerkers: Jan Antonissen, Gilberte Boeckmans, Geert Dhont, Geert Sels, Jan Van den Bulck, Christophe Verbiest, Herwig Willaert

Eindredactie: Koen Van Muylem en Jan Van der Linden

Opplage: 8000 eksemplaren

Zetwerk: Alfaset Leuven

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste vrijdag voor verschijnen om 14.00 uur op het redactieadres bezorgen

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 uur

gen plaatsing van kernraketten was in Nederland aanvankelijk sterker. Wij zijn erin geslaagd om uitstel te bekomen, vandaar dat we nog helemaal geen raketten hebben. Wij konden niet doorzetten dat het "Neen" werd, maar zij konden ook niet doorzetten dat het "Ja" werd. We hebben dus gedurende een dikke vier jaar een soort wederzijds veto uitgesproken. Dat was de eerste keer dat een van onderaf gegroeide beweging zoveel vat kreeg op de politiek.»

«Op een bepaald moment is dat omgeslagen. Dat komt omdat het CDA de linkervleugel buitenspel wist te krijgen. En daardoor werden wij precies gesteund. Het ging om een tiental parlementsliden. Het CDA voelde dat haar achterban weliswaar voelde voor de vredesbeweging, maar zich anderzijds niet kon identificeren met de strijdkultuur. Zij zagen in dat hun kiezers uiteindelijk gehoorzamer waren aan het CDA dan aan hun eigen opvattingen. Als ze de "angst voor het kommunisme" moeten afwegen tegen de "angst voor de kernwapens" kiezen ze toch voor het eerste. Die processen hebben gemaakt dat we een stuk van de CDA verloren hebben. Of beter: dat stuk was niet langer bereid tegen haar partij te zeggen dat ze een slechte beslissing neemt.»

Jennen

Veto: *Als de achterban van de CDA zo gehoorzaam is, waarom kunnen ze dan niet een nog gewaagder 'links' standpunt innemen?*

Jan ter Laak: «Neen, dat kan niet. Want het CDA is momenteel in coalitie met het VVD, natuurlijk Navo-getrouw. Het CDA had natuurlijk wel een behoorlijke aanhang die zich verwant voelde met de vredesbeweging, maar die was lang niet zo sterk vertegenwoordigd in het parlement. En toen de politieke leiders een sfeer konden creëren van "het is voor ons of tegen ons", kozen ze uiteindelijk voor de leiding. Dat werd al zichtbaar bij het Volkspenningement in '83. Toen bleek na analyse dat het aantal CDA-aanhangers dat ons steunde ontzettend klein was en werd het voor ons duidelijk dat we verloren hadden.»

«En dan hebben we gezegd: de politieke strijd is gestreden, we mogen niet blijven zitten op dat kruisraketten-issu. Anders zouden we terechtgekomen zijn waar we niet willen terechtkomen, namelijk alleen maar bij de linkse beweging.»

Veto: *En in de oppositie.*

Jan ter Laak: «Je wordt dan in feite niks meer dan een maatschappelijke bijlage van het PVDA, of van klein links.»

Veto: *Anderzijds kan je ook stellen dat Pax Christi een bijlage is van de CDA.*

Jan ter Laak: «Nee, want kijk eens, het is natuurlijk nog altijd zo...»

«Nee dat kun je nooit zeggen. Ze zouden het wel willen, maar in feite is heel onze tematiek en het type mensen dat bij ons leiding geeft uit links afkomstig. In de hitte van de strijd zou klein links misschien wel van die dingen durven roepen, maar dan is dat meer om ons te jennen – ze weten verdomd goed dat het niet waar is.»

«Een veel fundamentele kritiek is dat wij eigenlijk het vuile werk opknapt hebben voor de PVDA. Wij zijn namelijk eerder dan de PVDA wat gematigder gaan doen over de kruisraketten. De leiding van de PVDA had dat ook wel gewild – dan waren ze misschien in de regering gekomen, maar konsekwent konden ze het zich niet veroorloven, omdat ze zich altijd zo dapper hadden aangesteld. Klein links zegt dan dat wij in zekere zin de PVDA hebben geholpen om opnieuw regeringsfähig te worden. Ik denk dat dat ook niet waar is, maar die kritiek kan ik minder gemakkelijk weerleggen.»

Veto: *Een belangrijke doelstelling is dus wel, het doen opschuiven van de mentaliteit binnen de CDA-leiding.*

Jan ter Laak: «Het lukt in Nederland politiek gezien niet, om de mensen in grote hoeveelheden los te maken uit hun vertrouwde verbanden, en ze over te brengen naar andere maatschappelijke verbanden en politieke partijen. Je moet proberen de hele kristendemokratische beweging te laten opschuiven. Een

Blijde Inkomststraat 46,
3000 Leuven
☎ 016/22.25.65

1. HEBT U TYPWERK?
VERTALINGEN?
KOPIES?
INBINDINGEN?

2. FOTEXCO
is ter uwer beschikking

3. WAT WIJ U BIEDEN:
- service en kwaliteit
- professioneel typwerk
- vertalingen
- kwaliteitskopies
- inbindingen in 24 uur
kwaliteit Unibind

4. OPENINGSUREN:
- van maandag tot vrijdag:
van 8.00 tot 20.00 uur
- zaterdag: van 10.00 tot
18.00 uur

paar mensen uit de beweging lospeuteren, die dan links moeten gaan stemmen, volstaat niet.»

«Wel, dat moet misschien ook wel gebeuren, maar het is niet onze rol om dat te doen. De andere politieke partijen moeten maar proberen om stemmers weg te halen bij het CDA, al hebben ook zij tot hun schande moeten erkennen dat het niet lukt. De CDA wordt integendeel steeds groter. De partij lijkt zelfs aantrekkelijk te worden voor niet-kerkelijke mensen. Dat lijkt een beetje op de ontwikkeling die het CDU in Duitsland kent.»

Veto: *Nu de bewapeningsproblematiek wat heeft afgedaan, bent u zich meer gaan bezighouden met de Oost-West-verhoudingen.*

Jan ter Laak: «De strijd tegen de bewapening blijft onze prioriteit. Maar je zult nooit wat krijgen op de bewapeningswedloop, als er geen blijvende détente komt tussen Oost en West. Wij willen als vredesbeweging vooral aan spanningpolitiek van onderen uit doen.»

«Er zijn drie stromingen binnen de Oosteuropese vredesbeweging. Ten eerste: de met de regering verbonden groeperingen – als je ze uitschelden wil dan noem je ze de officiële vredesbewegingen. Het is die vredesbeweging die eigenlijk gelukkig is met de politiek van Oost-Europa. Daar helemaal tegenover staat de zogenaamde democratische oppositie, die mede onder invloed van de Westeuropese vredesbeweging en de akkoorden van Helsinki overal zijn kop heeft opgestoken. Charta 77 in Hongarije is daar een goed voorbeeld van.»

«Wij van Pax Christi wilden het echter niet bij die tweedeling houden. Er bestaat in Oost-Europa immers nog een andere interessante groep. De kerken zijn in Oost-Europa de enige onafhankelijke, door het regime getolereerde organisaties. Dat is per land ook verschillend, maar in een aantal landen kunnen ze toch een redelijk eigen rol spelen. Nu bleek dat onder het dak van de kerk een aantal vredesbewegingen ontstaan waren. Dat is het geval in Polen en de DDR, maar zelfs in de landen waar het niet zo is, kun je via de kerk een aantal mensen bereiken, die je anders niet kan bereiken. Daar is ons beleid nu op afgestemd.»

«Vanuit linkse hoek is dan kritiek gekomen dat wij veel te hard waren voor de officiële Russische vredesbeweging, maar ik heb daar nu steeds geen spijt van. Ik heb eerder medelijden met die mensen die zich veel te gemakkelijk laten inpakken door de officiële vredesbeweging.»

«Een strijd moet in Oost-Europa immers nog altijd gestreden worden. De perestroika is er nu wel, maar de officiële Russische vredesbeweging staat nog altijd niet echt toe dat andere groeperingen zich onder eigen vlag met vrede bezighouden. Ze zoeken wel wanhopig naar dissidenten die in hun delegatie willen zetelen, maar dan moeten ze zich wel naar de regels van de delegatie voegen.»

Veto: *Er is dus in feite niks veranderd.*

Jan ter Laak: «Jawel, want daarmee heb je natuurlijk wel bereikt dat de onafhankelijke groepen zichtbaar geworden zijn. Alleen mogen wij ons hierbij niet neerleggen: zij moeten zich ook onafhankelijk kunnen bewegen naar West-Europa, onafhankelijk reizen. Daarvoor moeten we blijven strijden.»

Soft

Veto: *Maar de Russen doen wel een toegeving, en u niet.*

Jan ter Laak: «Ja goed, maar ze hebben ons blijkbaar nodig. Ik wil echter niet zo ver gaan als sommigen in onze kringen, die vinden dat als de Russische officiële Vredesraden niet toegeven, je ze gewoon moet uitsluiten – als een soort straf.»

«Dat zou volgens mij een stap te ver zijn. Je moet de Vredesraden in de contacten blijven betrekken, maar tegelijk ook je eigen voortdurend herhalen. Ik verfoei die vredesbewegingen – en helaas bestaan ze ook in West-Europa – die in Praag op bezoek gaan, en dan vergeten ook Charta 77 op te zoeken. Zoets moet je gewoon doen! En je moet het niet stiekem doen, je moet het ook zeggen. Ook al sturen ze je wel eens het land uit. Als vredesbeweging kun je dat allemaal veroorloven. Het is helemaal niet erg, je wordt hier in het Westen gewoon martelaar gemaakt. Als het maar voor de goei zaak is.»

Veto: *De manier waarop u praat laat uitschijnen dat Pax Christi eigenlijk een heel politiek getintie organisatie is.*

Jan ter Laak: «Tuurlijk, anders waren we toch zo soft als ik weet niet-wat. Vanuit ons issue vrede mengen wij ons in alle onderwerpen in de Nederlandse en buitenlandse politiek waarin vrede op het spel staat.»

Veto: *Wordt dat op de duur dan geen partijpolitiek?*

Jan ter Laak: «Partijpolitiek heeft niet alleen met vrede te maken, maar ook met werkgelegenheid bijvoorbeeld. Je maakt afwegingen, je sluit koalities. In dat veld moet je je als vredesbeweging niet bewegen. Dat is mijn grens. Maar ik behoor niet tot die mensen die zeggen dat een kerkelijke beweging niet aan politiek mag doen. Je moet het wel met de kaarten op tafel doen, en je moet inderdaad zorgen dat je laat zien dat je geen politieke partij bent.»

Veto: *In Nederland is de Kerk erg gediversifieerd. Toch hebben de kerkelijke vredesbewegingen hier een grotere invloed dan in België, waar één Kerk de toon aangeeft. Dat is toch verwonderlijk.*

Jan ter Laak: «Julie missen de protestanten. Dat is in Nederland een ontzettend belangrijke factor. Het calvinisme heeft een heel sterk strijdbaar ethos, heeft zeer sterk de neiging om alles naar het maatschappelijke te vertalen, naar rechts of naar links. Die strijdbaarheid heeft ons aangestoken.»

«De kracht van het IKV is trouwens in zekere zin dat er de beste stromingen uit verschillende Kerken bijstroomden.»

Lode Desmet

Didier Wijnants

KULAK opent het seizoen

Applaus voor de 'k van katoliek'

Eén dag na Leuven werd verleden week dinsdag ook op de KULAK het academiejaar '87-'88 geopend. Na de Plechtige Mis ter ere van de Heilige Geest in de Sint Maartens-kerk, volgde in de Stadsschouwburg van Kortrijk een openingszitting die weinig nieuws bracht. Rektor Maertens pleitte, in antwoord op een recent OESO-rapport, dat de vraag stelt naar de toekomst van de universiteit, voor polyvalentere, vormende kandidaturen, in plaats van een gespecialiseerde opleiding in het eerste jaar. Een principiële keuze, maar het heeft geen betoog dat polyvalente kandidaturen wellicht meer studenten naar de KULAK zouden brengen. De meest opgemerkte uitspraak kwam echter van studentenpreses Thomas Deckmyn. In een voor de rest nogal onsamenhangende toespraak, brak hij een lans voor de herwaardering van de katholieke K van de KUL en de KULAK.

Thomas Deckmyn: «Mijn broer studeert in Gent aan de pluralistische, vrije universiteit. Als ik de vergelijking maak tussen wat hij aan stof krijgt en wat mij hier aan de KULAK aangeboden wordt, dan zie ik echter geen verschil. Dat vind ik jammer. We zijn een katholieke universiteit, en we moeten dat laten blijken. De profen mogen in hun lessen gerust meer zeggen dan wat er in hun cursus staat. Wanneer monsigneur Maertens stelt dat de universiteit in de eerste plaats vorming moet bieden, en pas in tweede instantie een specifieke opleiding, dan denk ik dat in die vorming ook de optie voor een authentiek mens- en wereldbeeld moet verwerkt zitten.»

Veto: *Denkt u dat het gros van de studenten inderdaad nog kiest voor een katholieke universiteit?*

Thomas Deckmyn: «Ik hoop het. Denk het, onbewust wel, al weet ik dat de meeste mensen of niet voor hun overtuiging durven uitkomen, of er betrekkelijk onverschillig tegenover staan. Maar weer eens, precies op dat vlak zouden de profen die onverschilligheid van de studenten positief moeten beantwoorden.»

Veto: *Ondanks die onverschilligheid gelooft u toch een mening te hebben verkocht die sterk leeft aan de KULAK. Is uw toespraak representatief te noemen?*

Thomas Deckmyn: «Ik heb met verschillende mensen op Anseremme (de ontmoetingsvierdaagse voor abturiënten aan de KULAK) over mijn ideeën

gesproken en de meesten waren het er mee eens. Ik heb wel niet zoveel kans gehad om ook met het presidium zelf te overleggen. Maar tenslotte blijft het de preses die verkozen is en niet het presidium.»

«Daarnaast wil ik ook het volgende zeggen. Ik weet dat zo'n openingstoespraak in het begin van het academiejaar door de studenten meestal wordt aangegrepen om een hoop kritiek te spuien. Ik ben het daar niet mee eens. Er zijn andere mogelijkheden en organen genoeg om overleg te plegen. Het Sociaal Comité en de Interfacultaire Raad hier op de KULAK bijvoorbeeld zijn daar heel geschikt voor.»

«Men heeft mij gevraagd om een toespraak te houden en dus heb ik dat gedaan. Meer moet je daar niet achter zoeken.»

Wat niet wegneemt dat de toespraak van Thomas Deckmyn, ondanks zijn bescheiden «ik hoop dat ik u niet verveeld heb» op het einde, met veel aandacht en appreciatie gevolgd werd. Rektor Dillemans, die de zitting kwam afsluiten, toonde zich wel lichtelijk verwonderd over het kristelijk getinte pleidooi van de studentenpreses («vijf jaar geleden zou je zo'n uitspraak niet gehoord hebben»), maar vroeg de studenten van de KULAK toch of ze er niet voor konden zorgen dat hun preses volgend jaar ook in Leuven in naam van de studenten kwam spreken. De KULAK-studenten gingen staan en applaudiseerden.

Lode Desmet

MET EEN ACCO-AANDEEL win je altijd. Ook in de file, nu opgestuurd door de sponsors. Ga dat zien. Maar niet allemaal tegelijk. Toestanden hebben ze daar nu al genoeg. (Foto Jeroen Revalk)

Jaar van de daklozen

Thuislozenlegioen groeit aan

Begint dit jaar, 21 maart om precies te zijn, werd door de Verenigde Naties (VN) het internationaal jaar van de daklozen afgekondigd. Volgens de VN leven meer dan honderd miljoen mensen op straat, in stations, in parken, leegstaande panden,...

En hun aantal groeit angstwekkend, ook in de Westerse landen. In België wordt de thuislozengroep – er wordt een onderscheid gemaakt tussen thuislozen en daklozen – op verschillende tienduizenden geschat. Voortdurend komen nieuwe groepen in de marginaliteit terecht. De kansen op werk, woonst en bestaansmiddelen nemen af. Volgende week krijgen we een dag van de daklozen te Leuven. Veto sprak hierover met Rudy Kenis van Oikonde.

Dakloosheid is een wereldwijd verschijnsel dat zowel in onze rijke landen als in de landen van de derde wereld

bestaat. Dat de VN 1987 in het teken van de dakloosheid plaatsen is niet toevallig. Een eerste stap naar oplossingen is natuurlijk de bekendmaking van het probleem. Doch ook binnen de welzijnssector zelf is men overtuigd van de noodzaak van verdere bewustmaking van de publieke opinie. In Leuven blijft men alvast niet bij de pakken zitten. Verschillende opvangcentra hebben zich gebundeld in de koepel *Overleg welzijnswerk regio Leuven*. Samen met de *Derde Wereld Raad* en de *Vierde Wereld Beweging* willen zij door een aantal acties de plaatselijke bevolking en de studenten mobiliseren rond de huisvestingsproblematiek. Deze drie organisaties leggen, elk vanuit hun specifieke invalshoek (thuisloosheid, dakloosheid en armoede), verschillende klemtonen. De bedoeling is om dit najaar een uitgebreide sensibiliseringscampagne op touw te zetten.

Ook op beleidsvlak dringt een grondige heroriëntering zich op. Hier kijken de VN vooruit naar de nabije toekomst. Indien de verschillende regeringen, zowel van het Noorden als van het Zuiden, zich niet dringend gaan richten naar een alternatief huisvestingsbeleid zijn de gevolgen op afzienbare tijd katastrofaal. Vooral het fenomeen van de bevolkingsgroei scheidt problemen.

maar wel gekaderd in het huidige maatschappijbeeld. Een maatschappij waar mensen die wel de *zo-hoort-het-weg* bewandelen ook voor een groot deel (o.a. via de media) inspelen op die vertekende beeldvorming. Met alle gevolgen vandien: in het Westen overheerst nog steeds de karitatieve reflex boven het ernstige probleembewustzijn en de bereidheid daar fundamenteel en structureel iets aan te veranderen. Het gebrek aan sociale vaardigheden compenseren met behulp van gespecialiseerde diensten lijkt geen ideale oplossing. Want dit komt uiteindelijk toch neer op een geforceerde inschakeling in de maatschappelijke mallemol. Een eigen setting opbouwen waar die mensen zich thuisvoelen is alleszins zinvoller, alhoewel financieel zeer moeilijk haalbaar. In België is het huidige regeringsbeleid trouwens meer op afbouw dan op stimuleren van alternatieven terzake gericht, aldus Kenis.

Toch hoopt het *Leuvens comité jaar van de daklozen* op de noodzakelijke solidariteit en politieke wil om deze problemen te verhelpen. Deze solidariteit kan betoond worden op de aktiedag van volgende week.

Geert Dhont

Voor het programma van 15 oktober: zie kaderje bij dit artikel.

Nieuws voortijdig uitgelekt

André Leysen eredoktor KU Leuven

Vorige woensdag is via het dagblad *De Morgen* uitgelekt dat André Leysen, gewezen VBO-voorzitter en VUM-direkteur, op 2 februari 1988 een eredoctoraat zal krijgen aan de KU Leuven. Die beslissing werd al enige tijd geleden genomen, maar het is niet gebruikelijk dat dit zo snel wordt bekendgemaakt. Ook Veto was al geruime tijd op de hoogte, maar werd door de Akademische Overheid gevraagd hierover nog niets te publiceren.

Woensdag 7 oktober meldde *De Morgen* dat André Leysen een eredoctoraat zou ontvangen aan de KU Leuven. De Morgen wist er bij te vertellen dat er in studentenmiddens "al enig verzet is gezin" tegen deze beslissing. "Maar ook bij sommige professoren is niet iedereen even gelukkig met deze hoge onderscheiding. Niet zozeer omdat Leysen nooit een universitaire diploma heeft gehaald – er zijn in het verleden nog wel eredoctoraten uitgereikt aan niet-universitaire omwille van hun grote verdienste op één of ander terrein. Maar vooral omdat men vreest dat de KU Leuven zich hierdoor al te zeer zou identificeren met dit patronale boegbeeld". Nadat dit bericht uitgelekt was – en

dit niet via de studenten! – heeft de KU Leuven beslist de namen van de eredoctors van volgende Lichtmis met een vrij te geven. Donderdag stonden ze dan ook alle vier in *De Standaard*. Veto werd – we zijn het stilaan gewoon – niet op de hoogte gebracht dat het nieuws mocht vrijgegeven worden.

Bovendien is er nu *blijkbaar* een definitieve beslissing genomen omtrent alle namen. Dat was namelijk nog niet bekend en vandaag maandag 12 oktober komt dit punt nog op de agenda van de Akademische Raad.

Hurley

Hoedanook: de naam van Leysen lag al vast van vorig jaar en ook het tweede

eredoctoraat, dat van bisschop Hurley (voorzitter van de katholieke bisschoppenkonferentie van Zuid-Afrika), was vorig jaar al principieel goedgekeurd. De naam van Hurley werd door de studenten voorgesteld. Na jarenlang aandringen eindelijk gelukt.

Verder worden nog gelauwerd: professor Alex Müller, die recent aan de basis lag van de doorbraak inzake supergeleiders (onder het motto: *Supersnel Elektronenverkeer niet langer in de Diepvries*), en minister van Staat August Vanistendael, die – aldus *De Standaard* – onder meer een belangrijke rol speelde in de internationale kristelijke vakbond.

Meer hierover over enkele maanden.

Didier Wijnants

Clochards

Met de aktiedag van 15 oktober wil het Leuvens comité echter in de eerste plaats wat gaan doen aan de verkeerde beeldvorming die bij velen heerst rond de thuisloosheidsproblematiek. Het karikatuurale beeld van de clochard met de fles in de hand of de zwerwer als romantische flirteur dient volgens Kenis ten stelligste vermeden te worden. Pas dan kan men zien dat dergelijke mensen meestal niet voldoen aan bepaalde maatschappelijke vereisten. Sociale vaardigheden vormen de grootste handicap voor de thuislozen. Zij kunnen moeilijk beantwoorden aan centrale normen zoals de waarde van het gezin, de prestatiegerichtheid, het medraaien in de maatschappelijke mallemol. In die zin moeten de problemen van de thuisloze niet geïsoleerd beoordeeld worden.

Abonneren verboden

Ja, ik ben een hoef en abonneer mij toch op Veto als: student (250 fr), niet-student (300 fr), steunabonnee (600 fr)*. Ik ben op de hoogte van de nare gevolgen die dit kan hebben. Rek. nr. 001-0959719-77

Naam:

Adres:

* Schrappen wat niet past.

Vakature

In tegenstelling met wat we vorige week melden moeten de kandidaturen voor de vakatures van studententervegenwoordigers in de Akademische Raad en in de Interfacultaire Commissie voor Aggregatie (ICA) binnen zijn uiterlijk op *dinsdag 20 oktober* en niet op 13 oktober. De verkiezingsvergadering gaat dan door op vrijdag 23 oktober om 20.00 uur (waarschijnlijk in de 's Meiersstraat 5).

- * **Straatoneel, infostands, soepbedeling...**
 - van 6 tot 10 u: stationsplein Leuven
 - van 14 tot 16 u: winkelwandelstraat Diestestraat
- * **Doorlopende tentoonstelling dia's - video's**
 - universitaire hallen (5 tot 17 oktober)
 - postkantoor
- * **Fakkeltocht door de stad**
 - vertrek om 20 u aan het station
 - aankomst in de Foyer van het Cultureel Centrum met aansluitend:
- * **Happening met optredens**
 - onder andere van het Kessels Kabaal, Jan Matthieu, Leptosome Lieve en de Pknisch Pumkins

De anders zo actieve film-programmatriceur De Andere Film (DAF) heeft zijn werking voor de laatste drie maanden van het jaar sterk teruggeschroefd. Slechts twee projecten staan op het programma. Maar dit is noodgedwongen gebeurd, vertelt ons Marcel Meeus, vrijwilliger bij DAF. Tot begin '86 was hij programmatriceur bij het Stuc. De belangrijkste, maar zeker niet enige, pluim op zijn hoed was de alom geprezen Fellini-retrospektieve.

Veto: *Julie hebben geen gewetenszwaarde toegewezen gekregen en onmiddellijk roepen jullie de noodtoestand uit. Is het werkelijk pompen of verzuipen?*

Marcel Meeus: «Wij hadden een zeer goede kandidaat. Hij was reeds een jaar vrijwilliger bij DAF en kende onze

Festival van de documentaire

Een vergeten genre

Heel wat mensen denken bij het woord *dokumentaire* aan het soort films dat doorgaans onder die noemer op TV komt: het beeldverslag van een expeditie die een berg wil beklimmen, een observatie van de wijze waarop bijen bloemen bevruchten of een semi-wetenschappelijke studie over het leven van een of andere volksstam. De documentaire is echter veel meer dan dat. Men rekent er bijvoorbeeld zowel de romantische documentaires van Robert Flaherty bij als de avant-gardistische, kwasi-melodieuze montages die *city symphony* genoemd worden en het werk van Dziga Vertov, dat dan weer diende te passen in de kraam van de Russische revolutionaire propaganda uit de jaren twintig. In november vindt in Leuven een veertien dagen durend festival van de documentaire film en televisie plaats dat 'Beeld en Realiteit' wordt genoemd.

Het is een hele toer om het begrip documentaire te omschrijven en om het soort films dat zo genoemd wordt te identificeren. Het meest voor de hand liggende criterium om die operatie uit te voeren, lijkt het *realisme* van de getoonde beelden. De documentaire zou de werkelijkheid zelf afbeelden, terwijl de speelfilm 'fiktie' is: wat je daarin ziet is niet echt gebeurd, het is geïmagineerd. Deze benadering is echter niet zo vanzelfsprekend. Bij nadere bestudering blijkt bijvoorbeeld dat de documentaire, net als de speelfilm, allerlei narratieve en retorische strategieën gebruikt. Doorgaans wordt immers slechts een deel van het beeldmateriaal in de uiteindelijke film opgenomen en wordt door middel

van montage een zekere verhaallijn aangebracht, waarbij eveneens wordt getracht om de aandacht van de kijker te winnen en te houden en soms zelfs om hem te overtuigen. De documentaire is ook niet vrij van allerlei truks. Een bekend voorbeeld hiervan is Robert Flaherty, de kampioen van de *idée fixe* dat de documentaire de werkelijkheid vastlegt zoals ze is, die meermalen beelden enscenerde. In *Nanook of the north*, bijvoorbeeld, laat hij de Eskimo's technieken gebruiken, die ze sinds de komst van de blanken en hun werktuigen al lang hadden afgezworen. De documentaire is daarom niet de werkelijkheid zelf, maar hooguit een bewerking ervan. Anderzijds is het zo dat een speelfilm soms en door sommige kijkers als een documentaire gezien kan worden. Zo kan een film uit de jaren dertig voor een socioloog of historicus een belangrijke informatiebron zijn over het leven en denken in die tijd. Soms ook kan een kijker die naar een fiktionele film zit te kijken de indruk hebben naar een documentaire te kijken, wat dan tot allerlei grappige misverstanden kan leiden. Zo noemde een gouverneur van New York, toen hem gevraagd werd een lijst op te stellen van de zwarten die het meest hadden gedaan voor Amerika, onder andere *Jane Pittman*, die in feite het fiktionele personage was uit de TV-film *The Autobiography of Miss Jane Pittman*.

Ook dit is Belgisch

Een meer moderne visie, die tevens de visie is van de initiatiefnemers van het documentaire-festival, gaat uit van de *intenties* van de makers. In dat geval is de documentaire "in eerste instantie een discipline van observeren en informeren, van het aanbieden van kennis of het uitnodigen tot een praxis". Van dat laatste is sprake in het geval van de militante of propagandistische documentaire. Het verschil met de speelfilm schuilt hem dan daarin dat de makers

Marcel Meeus van DAF

"Ik weet niet goed hoe en of je met Rastelli kunt samenwerken"

die in de reeks passen. Het grote knelpunt is de *Nouvelle Vague*. Teruggrijpen naar films die voor twee jaar reeds op het programma stonden is noodzaak. Ook films van vorig jaar keren dit jaar reeds terug, zoals bijvoorbeeld *Intolerance*, omdat deze film goed aansluit bij de nieuwste film van de Taviani's, *Good Morning Babilonia*.

Veto: *Wat behelst de reeks rond de documentaires?*

Marcel Meeus: «Deze reeks geeft een historisch overzicht van de documentaires. We beperken ons tot wat klassiek als documentaire wordt aanzien, dus geen dokudrama's of nagespeelde dokumen-

tervan de intentie hebben kunst of amusement te maken.

Van maandag 2 tot vrijdag 13 november organiseren het departement communicatiewetenschap (KUL) en het Sint-Lukas Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten een *internationaal festival van de documentaire film en televisie*. Een opmerkelijk initiatief als men weet dat het gaat om een miskend en onderschat genre. Het festival bestaat uit drie luiken. Op 7 november is er een kollokwium, waarvan de organisatoren beweren dat het het eerste is op het Europese vasteland. Op het programma staat een indrukwekkend gezelschap van internationaal gerenomeerde specialisten. Het tweede luik is een workshop, die volgens het persbericht gericht is op de studenten van de organiserende instituten. Voor de 'leek' lijkt echter het derde deel het interessant. Tijdens het twee weken durende festival worden immers dagelijks documentaires getoond. Het programma biedt een mooi overzicht van de geschiedenis en de rijkdom aan stijlen van het genre.

Op vrijdag 6 november heeft in het huis der Vlaamse leergangen een 'Dag van de Belgische documentaire' plaats. Voor één keer is het ongepast om bij zo'n uitdrukking smalend de mondhoeken op te trekken. In de jaren dertig bestond er zelfs een internationaal vernaemde en door Flaherty als de beste ter wereld bestempelde 'Belgische Documentaire School'. De documentaire had immers niet dezelfde behoefte aan financiële en technische middelen als de speelfilm, zodat hij ook in een land als het onze tot ontwikkeling kon komen. Op het programma staan onder meer Henri Stork, Charles Dekeukeleire en André Cauvin. Een bij een breder publiek bekende naam is ongetwijfeld Maurice De Wilde.

Jan Van den Bulck

Voor meer informatie in verband met het festival en inschrijvingen voor het kollokwium kan men terecht op het kongresssekretariaat:

Beeld en Realiteit, KU Leuven Departement Communicatiewetenschap, Van Evenstraat 2 A, 3000 Leuven, 016/28 32 35.

taires. Bij ons weten is het trouwens de eerste keer dat in Vlaanderen of Nederland op die manier rond dat onderwerp wordt gewerkt. In november vindt een kongres plaats over documentaires. De bedoeling is dat dit kongres de start geeft aan het wetenschappelijk onderzoek rond documentaires.

Veto: *Slechts twee projecten tot december. Wellicht liggen er nog een aantal in de koelkast.*

Marcel Meeus: «Inderdaad, een hele lijst zelfs, maar ze zijn alleen uitgesteld, bijvoorbeeld de schoolvoorstellingen. Daar starten we mee in januari indien de scholen bereid zijn. Vorig jaar zijn we er niet in geslaagd deze voorstellingen in de lesuren te integreren. Hopelijk lukt dit dit jaar wel. Wij sluiten niemand uit. Dit wil zeggen: we willen zowel met vrije als officiële scholen samenwerken. De rotzooi van ons dubbel systeem is dat de beide netten elkaar slecht kunnen luchten. Zeggen we het ene net dat het andere ook meedoet, dan past het eerste. Dat is heel dom. Wij willen mensen naar film leren kijken en het maakt ons niet uit of ze katholiek, socialist of liberaal zijn.»

Veto: *Julie bestonden dit jaar tien jaar. Daar heb ik eerlijk gezegd niet veel van gemerkt. In huiselijke kring gevierd? Kan je ook eens zeggen hoe DAF geëvolueerd is doorheen de jaren?*

Marcel Meeus: «De verjaardag hebben we in het project van Henri Alekan ingekaderd. Maar meer dan een vermelding in de persmap hebben we niet gedaan. Wat de evolutie betreft: ik ben er niet van in het begin bij geweest. In '77 was ik wel ASR-sekretaris en voor het huren van lokalen moest men toen bij mij terecht. En ik heb DAF zien evolueren. In het begin was het een politiek geïnteresseerde organisator en vertoner. Film moest toen ten dienste staan van opvoeding, politieke bewustwording en sociaal engagement. Men was links geïnteresseerd, maar ik denk dat men op eerlijke manier geëngageerd was, niet manipulerend. Begin jaren '80 was er een overgang naar film. Op de eerste plaats zorgen dat de film goed is, inhoudelijk en filmisch. Vroeger werd daar niet zo opgelet. Lag de boodschap van de film in onze lijn, dan was de film goed. Ook al was hij niet om aan te zien. Met het benadrukken van de intrinsieke waarde van de film, is er ook een verschuiving naar een meer cinefiele programmatie. Wat soms problemen oplevert met mensen van de oude garde. Soms is er ook een verschuiving naar het commerciële en daar is niemand gelukkig mee. De Hitchcocks van vorig jaar hebben we geprogrammeerd om niet helemaal failliet te gaan. Het enige uitgangspunt was: *films tonen waar we geld uit kunnen slaan, we hebben zoveel schulden, we moeten zorgen dat we ze kunnen afbetalen.*»

Veto: *Dat is toch tegen de geest van DAF in.*

Marcel Meeus: «Ja, en er is druk over gediskussieerd en op het laatste woog de

praktische kant toch door. En als het gedaan is, is het gedaan. We voelen er ons uiteraard niet gelukkig mee en we zijn bezig alles opnieuw te bekijken. Wat wil DAF doen, wat zijn de uitgangspunten?»

Veto: *Denk je niet dat een beter samenwerking met het Stuc, een bundeling van mensen en middelen, zowel DAF als het Stuc als de filmfiefhebber ten goede komt?*

Marcel Meeus: «Zo eenvoudig is dat niet. Er zijn altijd strubbelingen geweest, zowel van de kant van DAF als van de kant van het Stuc, om samen te werken. Dat heeft te maken met *prestige* en *naam maken*. Ik vind dat dom, maar het is menselijk. Tot nu toe was er min of meer een inhoudelijke verdeling; elk heeft zijn terrein en voor enkele projecten bestaat er een perfecte samenwerking. De scheidslijn is aan het vervagen.»

Veto: *Samenwerking met Jos Rastelli van de Studio's is uit den boze veronderstel ik.*

Marcel Meeus: «Niet in principe. Er is al samengewerkt, maar achter de schermen, voor kopieën van films zoals *A Strange Love Affair* en *Best Boy*. Er wordt aan samenwerking gedacht, maar heel terughoudend. Je weet niet goed wat voor iemand Jos Rastelli is. Hij laat zich graag gelden als filmfiefhebber, in zakelijke dingen is hij echter meer dan zakelijk. En dan zijn filmprogrammatie met vijf zalen. Met zo'n zalenpark zou je een heel interessante filmprogrammatie kunnen uitbouwen. De films voor cinefielen die hij brengt, zet hij op een onmogelijk uur en vaak in 't Studioke. Ik weet trouwens niet goed hoe en of je met hem kunt samenwerken en of je er iets aan hebt. Ga je jezelf daarin niet verliezen? Voorlopig gaan we niet dieper op een samenwerking in.»

Veto: *Je hebt zelf jaren de filmprogrammatie van het Stuc verzorgd. Wat vind je van de programmatie, nu je er bijna twee jaar weg bent?*

Marcel Meeus: «Ik ben er niet altijd gelukkig mee, ik zie trouwens geen lijn in de programmatie. Heel veel problemen heb ik met de terrassfilms die Eddy Vaes programmeert. Het opzet was opspannende films brengen tussen de eksamen door. En zeker niet om er films in te stoppen die interessant genoeg zijn om in de normale programmatie te steken. Ik denk niet dat het publiek hierover klaagt, maar als vertoner maak je het jezelf moeilijk om iets interessant te doen naar de toekomst toe. Eddy Vaes heeft ook goede dingen gedaan, *Zeitgeist* bijvoorbeeld. Daar zaten films bij die in België niet uitgebracht worden. Maar er zit weinig lijn in.»

Christophe Verbiest

Stucje Philips

Luc Philips die momenteel zijn teaterlusten botviert in "De Dood van een handelsreiziger" bij het Raamtheater van Walter Tillemans, heeft het niet zo begrepen op het "moderne" teater. Dat blijkt uit een interview dat deze week in Humo verscheen. Teatergezelschappen zoals die van Gerard-Jan Rijnders, die een repliek zo neutraal mogelijk brengen om de toeschouwer vrij te laten een eigen interpretatie te zoeken, verdenkt hij ervan, de tekst zelf niet te kunnen interpreteren: "En dan maar zeggen, het publiek moet het interpreteren. Dat is lulkoek." Ook Maatschappij Discordia, die het ooit presterde "Schijn Bedriegt" van Thomas Bernhard door twee blote jonge mannen te laten voorlezen, geeft hij een pak voor de broek: "Iedereen kan op dat soort effecten spekuleren, en ik

maak me sterk dat ik Discordia de broek afdoe als het gaat om dat soort goedgepoe effecten. Twee jongemannen in hun blote die hun tekst aframmelen! Als Thomas Bernhard dat gezien zou hebben, zou hij gezegd hebben: "Ha, maar dat gaat niet door hé...". Luc Philips maakt ons dan ook duidelijk, waar het hier in werkelijkheid om gaat: "Maar wat stelt dat allemaal voor? Hoeveel van die 4 % Vlamingen die naar het theater gaan, gaan naar dat soort teater? Die krijgen geen publiek hoor. In 't Stuc ja, een hoop studenten die geïnteresseerd zijn in dat extravagante, dat vervreemde. Ik misgund die jongens dat niet, maar ik denk niet dat ze er hun kas mee kunnen spijzen, want ze moeten dik gesubsidieerd worden".

Val nu dood.

Geportretteerd

Volgens De Morgen heeft het schilderij dat

Jan Vanriet gemaakt heeft van wijlen rektor Piet De Somer, aan de KU Leuven enige deining veroorzaakt. Het portret is namelijk geen Plechtig Portret zoals het volgens bepaalde gebruiken past. Vanriet heeft De Somer geportretteerd "als een gewone burger, in zijn typische houding. Alleen de sigaret of het glas in de hand ontbreekt".

Voor Rektor Dillemans zou dit een probleem zijn. Dillemans, zoals bekend nogal gesteld op plechtstatigheid, "geeft duidelijk de voorkeur aan de meer traditionele portretten, maar na De Somer kan hij zich dat nog moeilijk permitteren". De erfenis weegt zwaar, die indruk hadden we al.

Kulckekekulck

De Kulak zit met een probleem inzake Public Relations. Vroeger heette de kandi-

daturenkampus van Kortrijk "KU Leuven Afdeling Kortrijk", afgekort KULAK. Enkele jaren geleden kwam een of andere slimme bureaukraat op het luciede idee om de naam te wijzigen in "KU Leuven Campus Kortrijk". "Campus", dat klinkt beter, dacht die wellicht.

Afgekort heet het dan: KULCK. Maar nu zijn die Kortrijkenaren daar toch niet tevreden mee zeker? Zo blijkt tenminste uit een persbericht dat rondgedeelde werd bij de opening van het akademejaar aldaar. Hun oplossing is briljant-komisch: de officiële naam is *KU Leuven Campus Kortrijk*, maar "in afkorting geven wij de voorkeur aan het letterwoord *KULAK* zoals dit reeds bij de start gebruikelijk was. (Mogen wij u vragen de afkorting *KULCK* niet te gebruiken)".

Mogen wij u vragen hiermee niet te lachen.

The Onyx Table

"Ik denk dat ik een tafel-faze meemaak, nu."

De eerste Klapstuk-week zou heel mooi kunnen worden. Woensdag, vrijdag en zaterdag is de Groupe Emile Dubois te gast - zij waren vorige keer het publiekssuks. Vanaf vrijdag loopt "Alchemie", en donderdag is er de creatie van "The Onyx Table" in een regie van de twee jonge zwarte Amerikanen Fred Holland en Ishmael Houston-Jones. Die laatste productie is nu nog niet af, maar Veto kreeg drie keer de kans om een kijkje te nemen bij de repetities. *Work in progress*, dus.

Amsterdam, dinsdag 22 september. In een zaaltje boven een Antilliaanse galerij worden de eerste twintig van *The Onyx Table* doorgenomen. De drie vrouwen die door Holland en Houston-Jones geregisseerd worden, zijn duidelijk nog op zoek naar mekaar. Ze leveren individueel knappe prestaties af, maar een geheel vormen die niet. Er wordt geïmproviseerd met bewegingen, met opstel-

lingen, met verschillende talen ook. De regisseurs - Houston-Jones is meer een danser, Holland meer een teaterman - zoeken zelf ook nog naar een evenwicht tussen wat ze verwachten, en wat de vrouwen kunnen en willen doen. Maar toch voel je al een zekere dramatische spanning en intensiteit in wat getoond wordt. Er is al een idee van het scènebeeld, de rekvisieten, de "tematiek" (bijna inherent aan het opzet: konfronteer Europa met Amerika, mannen met vrouwen...), de personenregie is heel direct en precies.

"The Onyx Table" is just a title. "Ik geef er zelf voortdurend betekenis aan", zo zegt Fred Holland, "Gisteren beschreef ik zoiets aan Ishmael: een vrouw gaat naar het water en offert er iets, en zo ging ik over Egypte praten. Ook de poses van de vrouwen verwijzen naar Egypte. Ik weet het nog niet, *but I have a strong something about something*. Ik hou van die titel. *Tafel* is ook belangrijk: het heeft met een schuilplaats te maken, een bescherming tegen emoties. Ik heb nog een stuk met een tafel gemaakt, ik denk dat ik een tafel-faze meemaak, nu." En Houston-Jones: "Je

kan onder een tafel gaan liggen je verbergen, je kan er lijken op leggen, vlees snijden, bidden, eten klaarmaken. Er gebeurt veel rond een tafel."

Leuven, donderdag 1 oktober. Maandag is de groep in Leuven aangekomen om vanaf dan in de zaal in de Vlamingenstraat te kunnen repeteren. Eén van de vrouwen, Joan Vrede, heeft de productie verlaten, zodat Josepha Dumatabun (geboren in Indonesië) en Natasha Kempadoo er alleen voor staan.

Het is dus weer zoeken en proberen geblazen. Van de 20 minuten Amsterdam zijn er nog de helft overgebleven, de voorstelling is veel dansanter geworden; hele flarden tekst (in het Nederlands, Engels en een Indonesisch dialect) zijn verdwenen. Er wordt ook expliciet met de ruimte gewerkt nu: de vrouwen testen de afstand tussen twee muren en experimenteren met de walgelijke echo van de zaal. De bewegingen leken me zekerder en beheerder, sommige sterke passages zullen zeker niet meer geschrapt worden. De structuur, verschillende scènes met *black-outs* ertussen, ligt vast. De "stijlen" van de vrouwen groeien naar mekaar.

Leuven, vrijdag 9 oktober. *The Onyx Table* lijkt niet geboren een gunstig gestemde: Fred Holland heeft zich bezield en moet een tijdje rusten. De repetities gaan wel door. Ishmael Houston-Jones doet zijn solo, *The End of Everything*, een improvisatie op eigen tekst. Hopelijk zal die tekst verstaanbaar zijn bij de opvoeringen - bij de repetities was dit niet het geval.

Daarna doen de vrouwen *The Onyx Table*, met belichting en muziek. De Stuc-technicus krijgt het even moeilijk, maar tovert toch een paar mooie effecten tevoorschijn. De voorstelling begint sterk, dwaalt wat en vindt daarna een tweede adem. Een slot is er nog niet - een narratieve structuur al evenmin overigens.

Na afloop wordt er gepraat. Houston-Jones is opgetogen over een dansje dat de vrouwen zelf bedacht hebben. Zo

groeit trouwens de hele productie van dag tot dag; er wordt "iets" gedaan en daarna wordt erover gepraat. Ishmael vertelt terloops dat hij Amerikaanse vrouwen verschillend vindt van Europese, wat Josepha meteen "op scherp" zet. Ze wil weten wat er dan zo verschillend is, en geeft niet op voor Houston-Jones zijn impressies hard maakt. Die culturele tegenstellingen vindt hij ook in de voorstelling zitten. Zo werkt hij namelijk altijd als hij met Fred Holland iets doet: er is eerst een thema, zeg maar een filosofie, en die moet dan geteatraliseerd worden.

Na een korte pauze - de tijd van een sigaret - moeten de meisjes *something skirt-like* aantrekken. Houston-Jones wil één bepaalde scène eens meer gedetailleerd aanpakken. Binnen een kleine week is er de première.

Koen Van Muylem

47 foto's gekozen door Dirk Lauwaert

Bij elk festival hoort een programmaboek, zo ook bij het Klapstuk, het internationaal dansfestival te Leuven. De vraag is alleen: wat doe je met zo'n programmaboek? Moet het een overzicht bieden van wat tijdens het festival te beleven zal zijn? Moet het achtergrondinformatie bieden en een cultureel perspectief verschaffen?

Het thema van het boek sluit echter wel aan bij de filosofie van het hele dansfestival: het gaat om "foto's van gewone en ongewone mensen, gevangen in de poëzie van hun lichaam, dat door de fotograaf gereveleerd wordt, tot kunst gemaakt. De hedendaagse dans is schatplichtig aan dit alledaagse lichaam". Aldus organisator Michel Uytterhoeven in het voorwoord. Waarom *deze* foto's *minder* *artificieel* zouden zijn dan dansfoto's - zoals Uytterhoeven suggereert - is mij echter een raadsel. Maar kom.

Wat volgt is dan een keuze door film- en fotografiespecialist Dirk Lauwaert van 47 foto's met mensen in situaties: oude foto's en recentere foto's, geposeerd en niet geposeerd. Lauwaerts keuze is uitstekend, meer kan daarover niet gezegd worden (je moet ze namelijk *bekijken*), tenzij met de woorden van Lauwaert zelf: "Foto's met lichamen, met houdingen, met fysionomieën. (...) Niet het gekunstelde, verheevigde, gestileerde lichaam, maar meestal het wat trage lijf van het gewone leven, dat men meevoert als een hondje, soms blij, soms lusteloos".

Teksten

Toch vind ik de teksten die Lauwaert bij de foto's geschreven heeft, minder gelukkig. Ze sluiten aan bij het analytische werk dat hij als Sint-Lukas-docent verricht. In die zin bevatten ze weliswaar soms een helder, verhelderend of inspirerend commentaar bij het kijken. Maar dit alles is natuurlijk gesteld in het typische Lauwaert-taalje (al vind je hier wel een iets betere variant dan in zijn teksten voor BRT 3).

Didier Wijnants

Natasha Kempadoo in *The Onyx Table*: "Her eyes were dark..."

(Foto Koen Van Muylem)

Les Survivants

Meer dan alleen maar dans

De scène suggereert iets van "na de derde wereldoorlog" - een kapotte fauteuil achteraan op het podium, links en rechts witte doeken, een zwarte achtergrond. De overlevenden zelf zijn een bont allegaartje van een beetje zielige figuren, die alleen via kreten en gebaren kunnen communiceren.

Dat ongeveer is het ruwe stramen van "Les Survivants", een koreografie van Jean Claude Gallotta's Groupe Emile Dubois, vrijdag en zaterdag te zien in de Stadsschouwburg. "Les Survivants" is een wervelende en meeslepende voorstelling die je tegelijk blij maakt en ontroert, die groots is en intiem, optimistisch en somber. Kortom, dat soort dans en gevoeligheid waarop Gallotta het patent schijnt te hebben.

Na zo'n voorstelling probeer je voor jezelf te ontleden *wat* er precies voor zorgt dat alles zo "perfect" leek. Voor een groot deel zijn dat natuurlijk de dansers: herkenbare, onvolmaakte mensen - jouw buurman loopt er ook bij. Gedurende de hele avond lijken ze in een trance, gekoncentreerd bezig met de voorstelling, zonder te vergeten dat er een publiek naar ze zit te kijken. De overlevenden weten dat ze niet echt alleen zijn.

Hun bewegingstaal is rijk en gevarieerd: eenvoudige, alledaagse bewegingen (in de handen klappen, over de vloer schuifelen, stappen...) maar ook verwijzingen naar het klassieke ballet. Er wordt steeds beslist en krachtig bewogen, met een energie die de mensen op de eerste rijen soms kan doen schrikken.

Door de kostumes worden de dansers wel een tikkeltje excentriek: het burger-

mannetje met das en jasje draagt niet de bijhorende pantalon, maar een luierachtige slip. De man met de stoffas draagt een vliegenierspetje, het hemd van de mooie jongeman is gescheurd.

De vrouwen zijn gekleed in korte jurken, die - typisch voor de kostumes waarin Léon Standard zijn mensen steekt - gescheurd of tenminste gerafeld zijn. Hun dans staat iets meer op de voorgrond dan die van de mannen, en zoals altijd blijkt de confrontatie met die mannen niet probleemloos te verlopen. De (zeg maar) *pas de deux* gaan van intimiteit vaak over in sadisme.

niet, de voorstelling beweegt zich meer via gevoelspolen. Het pleit voor Gallotta dat hij daarbij extremen weet te relativeren, door een vreugdedans bijvoorbeeld plots af te breken of een doods moment zelf weer leven in te blazen. Een ju-

weeltje is de scène waarin alle dansers uitgeput - dood? - op de grond liggen en Gallotta zelf in korte broek (*met* loshangende zak) en ruitshemd het podium opstapt. Hij port zijn dansers aan om op te staan, terwijl hij ze zegt "c'est seulement de la danse" en een beetje hulpe-loos de armen in de lucht gooit.

Gallotta is een eerlijk kunstenaar en zijn rol van schooljongen die na het tweede belteken nog niet in de rij staat, voegt nog een betekenislaag toe aan *Les Survivants*. Ook zo'n laag is de muziek, van Beethovens *Zesde* tot en met Henri Torgues pianospel. Torgue is als pianist niet zo prominent aanwezig als in bijvoorbeeld *Daphnis & Chloé*, en hij verdwijnt wat in het geweld dat uit de geluidsboxen tevoorschijn komt. De "pastorale" scène is *au fond* schandelijk sentimenteel - een bende kleuters rent het podium rond - maar door de timing wordt het toch een hoogtepunt in *Les Survivants*.

Gallotta dwingt dat af, net zoals hij op het einde berusting afdwingt. Zijn dansers zijn weer eens "stilgevallen", een eerst probeert hij ze nog tot bewegen aan te porren, maar geeft al snel op, en neemt dezelfde pose aan: dans zegt alles bij hem, laat de dans zijn wat ze wil.

Koen Van Muylem

Sarah Burgerhart: één van de 47 van Lauwaert.

A N D E R E B O E K E N

Het Andere Boek

De avant-première van het boek in Vlaanderen

De alternatieve boekenbeurs Het Andere Boek (HAB) bestond op drie en vier oktober welgeteld tien jaar. Veto bezocht met een echte ploeg deze jubileumuitgave. In een goed-geulde Antwerpse Stadsfeestzaal liepen we een aantal bekende personen tegen het lijf, waarvan vijf er prompt onze mikrofoon onder hun neus kregen geduwd. Terwijl onze fotograaf iedereen wie maar enigszins bekend leek 'vastlegde', stelden we ons 'slachtoffer' enkele vraagjes over dit evenement en de leeskultuur.

Vroeger stond het bijvoeglijk naamwoord 'alternatief' voor "de promotie van het betere politieke boek". Anno 1987 meent mede-organisator André Van Halewyck (Kritak) dat HAB nog steeds door een dergelijk beleid wordt gekarakteriseerd. Vele beursgangers houden er echter een andere mening op na. Ze vinden dat er een duidelijke aksentverschuiving van het politieke naar het literaire boek merkbaar is. Herman de Coninck: "HAB is inderdaad begonnen als een boekenbeurs van het politieke boek, maar de grote boom is duidelijk voorbij. Zowel Van Hennep in Nederland als Kritak geven nog wel dergelijke boeken uit, maar anderzijds hebben ze ook een niet onbelangrijke literaire vleugel uitgebouwd omdat de verkoop van politieke boeken niet meer voldoende rendeert. Enfin, dat is één zaak, het andere is dat je in zeker opzicht kan stellen dat HAB ook de grote Antwerpse boekenbeurs is. Op de grote jaarsbeurs ligt voor 80%, wat ik noem, pulp: aquariumboeken, managementboeken zoals dat over Leysen, noem maar op. De literatuur wordt daar zienderogen in de hoek gedrukt. In die zin vind ik het goed dat het literaire boek hier meer en meer aan bod komt". Op dezelfde golftegen zit (natuurlijk) ook Julien Weverbergh. "HAB is de laatste jaren inderdaad geëvolueerd van overwegend politieke publicaties naar meer

literaire werken", aldus de uitgever, "Maar ik vind deze evolutie zeker geen slechte zaak! Integendeel, door deze ontwikkeling krijgt de literatuur de aandacht die ze verdient. Toegegeven, op de grote Antwerpse boekenbeurs is er een enorm literair aanbod, maar het is zo'n overweldigend circus van kookboeken en encyclopedieën geworden dat de literatuur er in feite maar een klein plaatsje meer inneemt. Op het HAB bestaat een grotere selectiviteit, wat de kwaliteit zeker ten goede komt. Niet alleen de grote uitgeverijen profiteren van deze ontwikkeling, ook de kleine uitgeverijen en de vele actiegroepen pikken een graantje mee. Vele mensen komen in hoofdzaak voor de literaire werken, maar ondertussen kopen ze ook boeken die ze anders nooit zouden meememen. De zon schijnt dus voor iedereen".

Eigen imago

Een kleine rondvraag bij de deelnemende actiegroepen (AI, Groenen, Amok,...) leert ons dat dit laatste hoegenaamd niet waar is. Ten opzichte van vorig jaar werden er inderdaad heel wat meer boeken verkocht, maar deze toename in verkoopscijfers wordt bijna volledig op naam van grote uitgeverijen (Epo, Meulenhof,...) geschreven. Eigenlijk hebben de kleine organisaties reeds lang de hoop opgegeven. Ze voeren enkel nog een *aanwzigheidspolitiek*. Het aantal verkochte boeken staat niet langer meer centraal. Belangrijk is dat ze op een relatief goedkope manier (men betaalt 1.000 fr per gebruikte tafel) zo veel mogelijk reclame kunnen maken. In de toekomst zal de overvloed van grote uitgeverijen, met veel literaire werken het eigen imago van HAB als dé beurs van het politieke boek ontegensprekelijk in gevaar brengen.

Panorama-presentator William Van Laeken: "Ik kom hier al enkele jaren en moet tot mijn spijt vaststellen dat de kleine boekenbeurs altijd maar groter wordt. Als je weet dat ze vroeger in de Handelsbeurs zat en daar als het ware is 'uitgegroeid' om daarna te verhuizen naar de Stadsfeestzaal, waar nota bene

ook de grote boekenbeurs begon... Ja, dan begin je je toch af te vragen of deze twee boekenbeursen niet gevaarlijk naar elkaar aan het toegroeien zijn. Actiegroepen en kleine organisaties hebben hier nog wel allemaal een standje, maar toch zie je dat de belangstelling van het publiek hoofdzakelijk naar de standen van de grote uitgeverijen gaat". Reactie van Van Halewyck: "We willen niet concurreren met de grote Antwerpse boekenbeurs. Dat is een monument in het boekvak waaraan we niet willen toeren".

"Al dat gepraat en geschrijf over het einde van de leeskultuur moet enigszins relativerend worden." (Foto Hendrik Delagrane)

Het bezoekersaantal van HAB is doorheen de jaren verdubbeld: van 2000 naar 4000 bezoekers. Dit jaar hoopten de organisatoren, Oxfam-Wereldwinkel en Kritik, op 7000 belangstellenden. Hun hoop werd waarheid. Maar ontcracht deze grote toeloop de tisis dat de hedendaagse beeldcultuur de leeskultuur op de achtergrond dringt? Weverbergh praat voor eigen winkel: "Tien, vijftien jaar geleden was ik de eerste die over deze zaken publiceerde. Ik ben ervan overtuigd dat we momenteel naar een integrale beeldcultuur evolueren. Er worden ontegensprekelijk minder boeken verkocht. Hiervoor bestaan twee redenen: de economische crisis en de eerder genoemde beeldcultuur".

Van Laeken meent daarentegen dat "al dat gepraat en geschrijf over het einde van de leeskultuur enigszins moet worden relativerend daar er nooit zo'n fantastisch grote leeskultuur heeft be-

staan". Ook zijn ex-radio-kollega Daniël Buyle meent dat de opkomst van de beeldcultuur "lichtjes" wordt overroepen: "Hét grote probleem is niet zoezeer de televisie of video, maar wél de grote kostprijs van het boek. In ons taalgebied zijn boeken héél, héél duur (nvdr.: rond de dozen 'Uitverkoop' verzamelde zich inderdaad veel volk). Hoe je het ook draait of keert, de hoge kostprijs van een boek is en blijft voor vele mensen, vooral in een kristijd, een belangrijke drempel om een boek te kopen. Ik vind dat er dringend belangrijke inspanningen moeten worden gedaan om het boek goedkoper te maken. Ik denk bijvoorbeeld aan een overheidsingrijpen waardoor de boekenproductie en -distributie goedkoper wordt. Ook aangaande het bibliotheekwezen moet dringend één en ander worden rechtgezet".

Een andere vaststelling omtrent de publieke belangstelling is de grote variëteit van de bezoekers, zowel kwa leeftijd als kwa achtergrond. De oorzaken daarvan zijn moeilijk aan te wijzen. Wellicht hebben het mooie weer en het Train-Tram-Bus-weekend een gunstige invloed gehad. De meest plausibele verklaring is misschien het sterke programma van lezingen en debatten met topschrijvers (uit binnen- en buitenland) zoals Paul de Wispelaere, Fay Weldon, Buchi Emecheta, Jeroen Brouwers, om er maar een paar namen te noemen. In dit verband merkte Marc Reynebeau (Knack-joernalist) op dat door dergelijke literaire manifestaties HAB een *kermisachtig* karakter krijgt: "Daar kan je niet buiten. Hier heerst een beetje de sfeer van 'we ontmoeten elkaar na een lange afwezigheid'. Ik bedoel... de echte, geïnteresseerde lezer wacht niet op zo'n boekenbeurs. Zijn leeshonger is er altijd. Ik zou er dus geen eed op durven doen dat alle mensen die hier rondlopen inderdaad geregeld een boek lezen. Waar ik wel van overtuigd ben, en dat bewijst metéén ook dat er toch nog enigszins belangstelling bestaat voor kwaliteitsboeken, is dat er een kleine, harde kern van lezers is die altijd maar uitblijft, maar matematicisch gesproken niet significant is voor grote uitgeverijen".

Al deze commentaren samengevat kan men dus stellen dat de verschuiving van het politieke boek naar het literair boek voor geen enkele spreker enige problemen oplevert. Wel erkent men het gevaar met deze ontwikkeling samen gaat, namelijk: dat HAB het equivalent wordt van de grote Antwerpse boekenbeurs. Aan de organisatoren om te beslissen wat het wordt.

Herwig Willaert
Marc Sys

Het levensverhaal van Jan Cap

Welke vakbondsstrategie?

De crisis heeft ook in de vakbond toegeslagen, we weten en zien het allemaal. Maar als de vraag gesteld wordt wat er precies mankeert aan die vakbond en hoe dat kan veranderd worden, moeten wellicht velen onder ons het antwoord schuldig blijven. Alleen al daarom is het boek van Jan Cap ("In naam van mijn klasse") de moeite waard.

Jan Cap groeide op voor en tijdens de tweede wereldoorlog, was op zijn veertiende leerjongen, werd werkloos en startte zijn beroepsloopbaan bij Boel als 23-jarige schrijver. Sterk beïnvloed door de ideeën van Rerum Novarum - zoals de waardigheid en ontvoeding van de arbeiders - engageert hij zich sterk in de KWB, waar de vermoende ideeën door interne discussies werden uitgediept. Maar in de syndikale werking op de Boelwerf vindt Cap maar weinig van deze ideeën terug. Men beslist daar "zonder ons, tegen ons en boven ons" (p. 109).

Na de historische staking van '60-'61 tegen de eenheidswet wordt Cap mili-

tant van het ACV. Doorheen concrete acties had Cap geleerd de problemen goed uit te leggen aan zijn collega's en er langdurig over te discussiëren, basismokraatisch te beslissen en het belang van eenzijdige en massale acties te onderstrepen. In de praktijk bleken die ook effectief resultaat op te leveren. Dit sterkte Cap in zijn overtuiging en deed zijn populariteit bij de arbeiders toenemen, waardoor hij uiteindelijk tot hoofdafgevaardigde verkozen werd.

In die functie kreeg Cap meer ruimte om zijn ideeën in werkelijkheid om te zetten. Langzaam maar zeker komt zijn konsekwente handelswijze in aanvaring met de bedrijfs- en vakbondsleiding. Tijdens de staking van '70-'71 - voor meer gezonde en veiliger werkomstandigheden - wordt er een stakerscomité opgericht. Tot ergernis van de vakbondsvoerd werd er daarin een radicaal programma goedgekeurd en was de eenheidsvakbond een feit. Op de ondernemingsraad laat Cap geen enkele poging onverlet om te ijveren voor betere arbeidsomstandigheden, concrete problemen aan te kaarten of informatie te vragen. Kortom, Cap wordt lastig.

Bij de staking van '77 wordt het Boelbaas Saverijs allemaal te machtig: de

verhinderd van de stapelloop van een schip vormt de spreekwoordelijke druppel en Cap wordt prompt ontslagen. Door het massale protest wordt het terug ingetrokken. Maar ook op een ander vlak zet de bedrijfsleiding de tegenaanval in. Cap citeert Victor Nelen, afgevaardigd bestuurder bij Boel: "... dat geen middelen mogen gespaard worden om de mensen zodanig te informeren en te begeleiden dat de militanten de wapens uit de handen worden geslagen en het anarcho-syndikalisme de kop wordt ingedrukt." (p.83). Maar de vakbondswerking op Boel is dermate inhoudelijk onderbouwd dat de werknemers zich niet door het overlegyndikalisme laten paaien. Het patronaat vangt weerom bot en besluit dan maar het grove geschut boven te halen. De Boel-bonzen roepen de hulp in van de vakbond die Cap ontslaat, na de maandenlange staking van '81 tegen de afdanking van 128 personeelsleden.

Daarmee is het liedje van Cap wel uitgezongen binnen de vakbond, maar binnen de Partij Van De Arbeid schrijft hij verder aan zijn levenssymfonie. Hij evolueert van syndikalist tot marxist en verdiept er zich verder in de vele hindernissen die de arbeiders tegenkomen in hun strijd voor een menswaardig bestaan: patronaat, rijkszwacht, gerecht,... Allemaal exponenten van wat hij het kapitalisme noemt.

Uit het boek straalt de gedrevenheid van een onvermoebaar militair die de

vakbond herhaaldelijk op de vingers tikte, maar uiteindelijk zelf aan de deur gezet werd. Het is ook een bijzonder radicaal geschied in voor alles een inspirerend pleidooi voor wat men onder een gemeenschappelijke noemer als strijdsyndikalisme kan bestempelen. Het aantrekkelijke ervan is dat doorheen de vele - kleine en grote - gebeurtenissen op de Boelwerf aangetoond wordt dat deze vakbondsstrategie de enige manier

is om de belangen van de werknemers konsekwent te verdedigen. Een eenvoudig geschreven boek dat leest als een trein. Misschien is er zelfs een stukje geschiedenis van de vakbeweging geschreven.

Marc Sys

Jan Cap, *In naam van mijn klasse*, EPO, Berchem, 192 p., 498 BF.

"REFORMISME LEIDT TOT ONTGOOCHELING"

"Ik heb het boek geschreven om mijn ervaringen als vakbondsman met anderen te delen", aldus Jan Cap op Het Andere Boek. Ook de huidige evolutie in de vakbeweging volgt hij nauwgezet. Hij is er niet zo gerust in. "Als je ziet hoe de vakbond reageert op de huidige afbraak van de sociale rechten, de nepstatuten, de flexibiliteit, de kwaliteitscircels, de inleveringen, de sluitingen, enzovoort,... dan krijg ik de indruk dat het overlegyndikalisme eerder het patronaat verdedigt en de arbeiders verdeelt. Dat soort reformisme leidt tot een enorme ontgoocheling bij de arbeiders."

Jan Cap geeft niet alleen kritiek op de huidige vakbondswerking, hij

doet ook een poging om een blauwdruk voor een alternatief te konstrueren. De vakbonden moeten zich volgens hem zowel structureel als inhoudelijk heroriënteren. "Het kollektief karakter van wat ik de arbeidersklasse noem, moet terug hersteld worden en de politieke vorming dient gestimuleerd te worden. De vakbond moet bereid zijn zich te herdenken rond een aantal essentiële programma's en de mensen verenigen rond een radicaal programma. En dat alles in een herwerkte, basisdemokratische structuur. Het is een lange en moeilijke weg. Maar alleszins één die ons behoedt voor ontgoocheling." (MS)

Het geval Hélène Passtoors

Falende Tindemans diplomatie

De Liga voor de Mensenrechten heeft een onderhoudend dossier gepubliceerd rond het proces-Passtoors, dat in het voorjaar van '86 voorkwam. Chris Van den Wijngaert, professor aan de Universitaire Instelling Antwerpen, woonde als waarnemer het proces bij. Het verslag daarvan én een aantal dieperliggende beschouwingen rond het Zuidafrikaanse strafprocesrecht vormen het eerste deel van dit dossier. In een tweede deel wijst Guy Poppe, BRT-joernalist en Zuid-Afrika-kenner, met een beschuldigende vinger naar de rol van de 'te stille Belgische diplomatie'. Een vinger op een pijnlijke wonde.

Chris Van den Wijngaert schetst vooreerst het relaas van het proces en wat eraan voorafging. Begin '85 vestigt Passtoors, van Belgisch-Nederlandse afkomst, zich in Zuid-Afrika en eind juni werd ze er prompt opgepakt. Vervolgens verbleef ze acht maanden in eenzame opsluiting, zonder enige vorm van juridische bijstand. Als gevolg van haar isolatie werd ze na enkele maanden noodgedwongen opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis.

Aparte wetten

Begin '86 verscheen ze voor de rechtbank, beschuldigd van hoogverraad en terrorisme, wegens haar sympathie voor het ANC, de verboden verzetsbeweging in Zuid-Afrika.

Op 15 mei '86 werd Passtoors veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens hoogverraad. Dit laatste is uitzonderlijk, niet alleen omdat het van het nog in deze eeuw geleeden is dat er nog iemand wegens hoogverraad in de gevangenis is beland, maar de veroordeling is ook uitzonderlijk omdat normaal alleen nationale onderdanen hoogverraad kunnen plegen. Omdat Passtoors niet de Zuidafrikaanse nationaliteit bezit, gaat de beschuldiging - althans naar Belgische rechtsnormen - niet op. Precies de vaststelling dat de vergelijking tussen het Belgische en Zuidafrikaanse rechtssysteem niet opgaat, is voor Van den Wijngaert aanleiding om dieper in te gaan op de 'aparte' kenmerken van het Zuidafrikaanse strafprocesrecht.

Een ellenlange reeks uitzonderingsmaatregelen van de apartheidregering hebben de rechtszekerheid danig op de helling gezet. Zo worden de beschuldigingen dermate vaag geformuleerd - terrorisme, subversie, hoogverraad - dat heel veel gedragingen hieronder gekatalogeerd kunnen worden. Ook bij de manier waarop een proces in Zuid-Afrika verloopt, kunnen nogal wat vragen gesteld worden. De bevoegdheid van de politie om mensen te arresteren en op te sluiten is enorm uitgebreid en volstrekt ongecontroleerd. Voeg daarbij nog de door de politie betaalde brigades die blinde terreur zaaien bij de zwarte bevolking, dan gaat dit verdracht veel lijken op de doodskaders in sommige Latijns-Amerikaanse landen en zijn we aanbeld bij de Zuidafrikaanse realiteit: een keiharde politiestaat.

Als er dan al een proces komt, riskeren velen fysieke martelingen en worden getuigen onder druk gezet om valse verklaringen af te leggen. Van den Wijngaert besluit dan ook: "Het huidige strafprocesrecht (is) ten gevolge van de draconische uitzonderingswetten op vele punten op flagrante wijze gaan afwijken van internationale mensenrechten op het stuk van de strafprocedure." (p. 19).

Aktivisme

Door zijn apartheidwetgeving is de Zuidafrikaanse rechterlijke macht een cruciale schakel in de handhaving van het systeem. Hier stipt Van den Wijngaert een bijzonder fundamenteel probleem aan: het rechtssysteem in Zuid-Afrika is een waterdrager van de apartheid en moet bijgevolg volledig verwor-

pen worden. Om de huidige situatie op dat gebied te veranderen, houdt ze een pleidooi voor *rechterlijk aktivisme*: de rechterlijke onderdanigheid aan de apartheidswetten zou moeten omslaan in een rechtsorde waarin plaats is voor het concept 'rechten van de mens'.

Guy Poppe brengt het geval Passtoors in verband met het geval De Jonge, haar Nederlandse ex-echtgenoot die enkele dagen voor haar opgepakt werd in Zuid-Afrika en die onlangs vrijkwam (zie elders). Ook vergelijkt hij de diplomatieke houding van Nederland met die van België. Het uitgangspunt van Nederland is duidelijk: Klaas De Jonge mag niet terechtstaan wegens overtreding van de voor Nederland onaanvaardbare Zuidafrikaanse wetgeving. Guy Poppe merkt op dat Tindemans een dergelijke vaststelling nooit gemaakt heeft.

Verder beslist Nederland om de weg van de 'stille diplomatie' te bewandelen. Er komen informele gesprekken tussen ministers van beide landen, een werkgroep wordt opgericht en talloze scenario's doen de ronde. Klaas De Jonge zorgt uiteindelijk wel zelf voor de oplossing. Van een rondleiding in de stad maakt hij gebruik om zijn bewakers te ontvluchten en stormt binnen in de Nederlandse ambassade. De Zuidafrikaanse politie sleurt hem er terug uit en in Nederland veroorzaakt dat een dikke diplomatieke rel. Tenslotte buigt Zuid-Afrika onder de Nederlandse druk en men levert De Jonge terug uit aan de ambassade. Door een internationale gevangenenruil is Klaas De Jonge sinds begin september terug een vrij man, Passtoors daarentegen zit nog steeds opgesloten in Zuid-Afrika.

Het grote stilzwijgen

En wat doet België? Het Ministerie van Buitenlandse Zaken bewandelt volgens Poppe de weg van de *te stille diplomatie*. Het veert niet verontwaardigd recht, zoals in Nederland, maar men gaat aan de onderhandelingsstaf zitten en eisen stellen. Vooreerst wordt er gesteld dat de zaak van Passtoors gekoppeld moet worden aan die van De Jonge. Als we nu zien dat Klaas De Jonge wel degelijk vrij is, maar Hélène Passtoors nog steeds gevangen zit, blijft er van die belofte in werkelijkheid niet veel meer over.

Verder eist het Ministerie van Buitenlandse Zaken ook humanitaire bijstand en een eerlijk proces. Daar is ook al niet veel van terechtgekomen, getuige hiervan het gebrek aan rechterlijke bijstand en de totale depressie van Passtoors als gevolg van haar isolatie. Tegen deze wantoestanden wordt niet geprotesteerd, het grote stilzwijgen is algemeen. Ook op andere vlakken is de mededeelzaamheid niet groot. De concrete opvolging van Passtoors' situatie bereikt de direkt betrokkenen en de pers ofwel niet, ofwel veel te laat. Op een brief van 17 prominenten, die hun ongerustheid uiten omtrent de situatie van Passtoors, wordt er *nooit* geantwoord. Buitenlandse Zaken bereikt wel dat het maandelijkse bezoekrecht voor de familie opgetrokken wordt tot een half uur en dat Passtoors voortaan ook een krant mag lezen. Dit is wellicht belangrijk voor Passtoors zelf, maar het gaat allermist naar de grond van de zaak. Aan het feit dat Passtoors volstrekt onrechtmatig opgesloten zit en het slachtoffer is van de apartheidswetgeving, verandert er niets.

Vodje papier

Guy Poppe stelt dan ook dat de stilzwijgende houding van Buitenlandse Zaken een gemiste kans is in het proces van afbraak van de apartheid. Door niet op te treden, stemt de Belgische regering passief in met de apartheid en zijn zaken wetten.

Guy Poppe konfronteert Tindemans met het slotcommuniqué van Lusaka - ondertekend door de Europese ministers van Buitenlandse Zaken, inclusief Tindemans - waarin onder meer een afschaffing van de apartheid bepleit wordt, een erkenning van het ANC en de vrijlating van *alle* politieke gevangenen. De spanning tussen plechtige verklaringen en concrete toepassingen zijn hemelsbreed. Als Guy Poppe telefoneert

naar het kabinet Tindemans en wijst op dat spanningsveld, dan antwoordt men daar kurkdroog dat "dat niet op Passtoors van toepassing is." Hieruit besluit Poppe dan: "Als de toepassing ervan (de EG-verklaring van Lusaka n.v.d.r.) op een landgenote, die in Zuid-Afrika een gevangenisstraf oploopt voor politieke activiteiten... al onmogelijk blijkt, dan rijst toch de vraag of die teksten meer zijn dan een vodje papier." (p.56)

De vaststelling dat de Tindemans-diplomatie zich schuldig maakt aan een *feitelijke* kollaboratie met het apartheidregime en bovendien in complete tegenspraak is met het Belgische recht en met internationale verdragen, is voor Tindemans zeker geen kompliment.

Klaas De Jonge over apartheid

"Ik ben principieel tegen geweld, maar begrijp het wel."

Klaas De Jonge kon het publiek in de afgeladen zaal op Het Andere Boek méér dan boeien. Hij is niet alleen een bijzonder vlot en leuk verteller, ook inhoudelijk staat hij sterk in zijn schoenen. Zijn visie op het apartheidregime geeft blijk van een scherpe analyse en kritische vragen daaromtrent gaat hij geenszins uit de weg. Daarnaast voerde een lid van het comité 'Hélène Passtoors vrij' het woord en hield de bananenrepubliek-diplomatie van Tindemans.

In het vragengesprek schetste Siel Van Der Donck, journaliste met verlof zonder wedde bij de BRT-radio en nu free-lance werkzaam bij de VPRO, de voorgeschiedenis van De Jonge en Passtoors (zie het artikel over de falende Tindemans-diplomatie). Gedurende zijn gevangenschap heeft De Jonge zijn net gepubliceerde *Dagboek uit Pretoria* (Kritak, Leuven) geschreven. "Dit was het enige middel om met mezelf én de buitenwereld te kunnen communiceren", aldus De Jonge. Op 7 september laatsleden kwam De Jonge vrij, in het kader van een internationale gevangenenruil en door Nederlandse diplomatieke druk.

Gefrustreerd

Siel Van Der Donck gaat er vanaf het begin van het gesprek nogal hard tegen aan en stelt verschillende kritische vragen rond het gebruik van geweld door het ANC. Waarop Klaas De Jonge nogal scherp uithaalt naar de media, ook de Westerse, waar de strijd tegen apartheid meestal synoniem wordt voor terrorisme. Voor De Jonge is dat klinkklare nonsens, want de strijd voor apartheid is een strijd voor mensenrechten, zo simpel is dat voor hem.

Dat het ANC geweld gebruikt, ontkenkt hij niet, maar hij stelt het wel in een ander daglicht. "Als het over geweld gaat, kijkt men meestal in de richting van het ANC en blijft men blind voor de oorzaken van dat geweld, die bij het apartheidregime ligt. Als je ziet hoe er razzia's gehouden worden, tot in de buurlanden toe, hoe onschuldige mensen opgepakt worden, hoe er gemarteld wordt in de gevangenis, hoe journalisten en vakbondsmensen opgesloten worden, ... Als je dat allemaal ziet, dan begrijp ik best dat de zwarten zo ongelukkig gefrustreerd en zo verschrikkelijk kwaad worden, dat ze zelf geweld gebruiken. Principieel ben ik tegen geweld - ook het ANC heeft onlangs de 'halsbandmoorden' krachtig veroordeeld - maar ik begrijp wel dat de zwarten geweld gebruiken, ze worden er toe gedreven. In vergelijking met het officiële geweld verdwijnt het geweld van het ANC trouwens in het niets. Maar de censuur zorgt ervoor dat iedereen in de wereld wel te horen krijgt dat

Nummer één

Overigens lijkt Tindemans zich niet alleen passief te schikken in de wetten van de apartheid, hij lijkt ze ook nog actief te verdedigen. Ten bewijze hiervan presenteren we u een uitspraak in het parlement, een sterk staaltje van (krimmele) 'Tindemans-analyse'. Tindemans verklaarde daar op 19 september 1985 als antwoord op een vraag van SP-volksvertegenwoordiger Louis Van Velthoven: "Ik hou er nochtans aan u mee te delen dat, *luidens inlichtingen die door de Zuidafrikaanse overheid aan meerdere Westerse ambassades, waaronder België, werden verstrekt*, de activiteit van mevrouw Passtoors in Zuid-Afrika zich niet zou hebben beperkt tot daden met een zuiver politiek karakter." (p. 51; eigen kursivering).

De enige manier waarop Tindemans zich nog kan verdedigen is door de argumenten van Botha tot de zijne te maken en die ook effectief uit te spelen

in het parlement. Het feit dat Tindemans wel de woorden van de Zuidafrikaanse propagandamachine aanhaalt, maar de beslissingen van de konferentie van Lusaka straal negeert, is een onweerlegbaar bewijs van *welke kant* Tindemans kiest. Dat hij zich moet verstoppen achter een apartheidregime, één der meest brutale aanvallen op de mensenrechten, is een aanduiding van de lugubere kwaliteit van zijn argumenten.

Ondertekenen van verklaringen maar in de praktijk compleet het tegenovergestelde doen, het kan allemaal voor Tindemans. Dat Guy Poppe erin slaagt deze dubbele-bodem-diplomatie bloot te leggen, is een niet geringe verdienste.

Marc Sys

Chris Van den Wijngaert en Guy Poppe, *Het proces Hélène Passtoors*, Liga van de Mensenrechten vzw, EPO, 72 p.

het ANC een blanke vermoord heeft, maar dat je *niet* te horen krijgt dat die man - om een concreet geval aan te halen - het brein was achter een politieke actie waarbij 28 zwarten genadeloos in de rug geschoten werden."

Slagvaardigheid

Op de vraag of het verzet de kop ingedrukt is door de noodtoestand, antwoordt De Jonge ontkenkend. Naar zijn mening gaat het verzet gewoon door, maar organiseert het zich compleet ondergronds. Het verzet breidt zich zelfs uit: de vakbonden zijn beter gestructureerd en er is een massale jongerenbeweging aan het groeien en onlangs is er een vrouwenorganisatie opgericht.

Bovendien meent De Jonge ook enkele tekenen te ontwaren die erop wijzen dat de slagkracht van het verzet toegenomen is. "Een drie weken durende mijnstaking was tot voor kort niet doenbaar. Nu is het gebeurd. Dat bovendien onlangs de noodtoestand opnieuw met een jaar verlengd is, is op zichzelf al een bewijs van de slagvaardigheid van het verzet. Indien er minder verzet zou zijn, zou men de noodtoestand toch gewoon afschaffen. Maar dat kan het apartheidregime zich niet meer permitteren omdat anders het systeem onmiddellijk kraak. Ik durf dan ook stellen dat die noodtoestand *nooit* meer afgeschaft wordt. Het handhaven ervan is alleen een krampachtige poging om de val van het apartheidregime met enkele jaren uit te stellen."

Na Klaas De Jonge voerde een lid van het comité 'Hélène Passtoors vrij' het woord en haalde scherp uit naar Tindemans. Als het comité aan Tindemans

Marc Sys
Herwig Willaert

Luc Huyse

vervolg van p. 1

Veto: Na deze romantische lafde over de KUL iets anders: Welke zijn de belangrijkste verschillen tussen een student uit de vijftiger jaren en een student anno 1987?

Huyse: «Zo'n vergelijking maken is altijd zeer gevaarlijk omdat je dikwijls je eigen studententijd idealiseert. Maar goed, men mag niet vergeten dat een studentenbevolking de weerspiegeling is van wat in de brede maatschappij gebeurt. De grote stappen die deze omgeving zet, vind je ook terug bij de studenten. Mijn generatie heeft in de jaren '50 een stukje verzorgingsstaat uitgebouwd: de Acco, de Alma, de Huisvestingsdienst, noem maar op. Al deze sociale voorzieningen zijn in onze tijd opgebouwd; dat lag in de lijn van wat elders gebeurde. De huidige studentengeneratie moet niet meer opbouwen. De sociale voorzieningen zijn vanzelfsprekend geworden, alsof ze er altijd zijn geweest. Ook aanvaardt men de onvolmaaktheden. Zo is bijvoorbeeld de democratisering van het onderwijs duidelijk onaf. Maar daarop reageert men met een "So what?". Een nieuw realisme dat soms heel dicht tegen het cynisme aanleunt: "Wij zijn rijk, mijn pa heeft veel geld". Tien, vijftien jaar geleden was daar inderdaad iets tegen, het demonstren van rijkdom werd niet in dank afgenomen. Dit laatste kaderde opnieuw in een algemene wreveld tegenover de welvaartsstaat. Tijdens de *swinging sixties* besefte men dat welvaart niet altijd samenvalt met welzijn. Daardoor ontstond er in de samenleving een vraag naar meer inspraak, naar meer democratisering. Deze eis werd door de studenten overgenomen.»

«In feite kan men drie fasen onderscheiden: de opbouw, de kritiek en de berusting. Momenteel leven vele studenten

in de derde fase, de fase waarin men zich niet al te veel zorgen meer maakt over wat er rondom hen gebeurt. Dit gaat gepaard met een grote ambiguitéit. Enerzijds zijn het modelstudenten: goed gekapt, modieus gekleed, ernstig en vooral vol zelfvertrouwen. Dit alles geeft de indruk dat we hier met een erg zelfzekere generatie te doen hebben. Daartegenover staat dat vele studenten veel meer dan vroeger, sterk afhankelijk blijven van hun ouders. De ouders komen mee naar de inschrijving, ze helpen zoeken naar een kot, ze komen mee naar de proklamatie, enzovoorts. Dat bedoel ik dus met *ambiguitéit*. Op bepaalde vlakken zijn ze veel zelfstandiger dan vroeger, op andere vlakken dan weer onzeker en afhankelijk. Ook in dit opzicht is de huidige studentengeneratie het kind van haar tijd. Of ben ik te veel beïnvloed door wat ik bij mijn rechtsstudenten zie?»

Veto: Verklaart deze ambiguitéit het feit dat nog maar weinig studenten bereid zijn actie te voeren voor de democratisering van het onderwijs?

Huyse: «Ik herhaal het: heel wat studenten hebben het tegenwoordig goed. Ze hebben weinig redenen tot klagen. Anders dan in de jaren '60 geeft hen dit geen schuldgevoelen. Zij die misschien wel redenen hebben om naar verandering te streven, moeten ook nog altijd een diploma halen en mogen dus niet te veel risico's nemen. Kortom, het aantal potentiële actievoerders is relatief klein geworden.»

Veto: Hoe evalueert U de studentenakties van vorig jaar?

Huyse: «Op zich is het goed dat er iets gebeurt, zelfs los van het onmiddellijke succes. Dergelijke acties zijn immers

belangrijke momenten waarop studenten een politieke vorming kunnen krijgen. Dit laatste komt jammer genoeg bitter weinig aan bod tijdens hun universitaire opleiding. Iets totaal anders is de manier waarop het gebeurt. Ik erger me soms aan het scenario. Veelvuldig worden vanuit een totaal versterde visie op politiek door sommige studentenleiders meteen in het licht gesteld van de totale revolutie. Dat stoort zeer veel mensen af.

Op deze manier werden de laatste vijftien jaren vele beloftevolle acties gewoon verknoeid. Er zijn zinnvollere acties zoals de mobilisatie van professoren, die tijdens hun colleges een thema willen behandelen dat relevant is voor de gevoerde acties. Verder moeten de studenten zich ook meer gaan bezighouden met heel concrete problemen. Ik denk bijvoorbeeld aan het commerciële repetitooraat. Zo'n dure, individuele studiebegeleiding creëert niet alleen een nieuwe vorm van sociale ongelijkheid, maar vervalt ook de verdeling van slaagkansen. Om deze discriminatie tegen te gaan zou men voor beursstudenten een niet-kommerciële repetitoariaat kunnen bouwen met een team van licentiestudenten.»

Veto: U had het reeds over de invloed van de maatschappij op de universiteit. Hoe omschrijft U de omgekeerde richting? Heeft de universiteit nog veel te bieden aan de maatschappij?

Huyse: «De maatschappelijke functie van de universiteit als instituut is de laatste jaren duidelijk afgenomen. Dit functieverlies kan ik met twee concrete voorbeelden illustreren. Vooreerst is een stuk van de opleiding van hogeschoolde aan de universiteit onttrokken. Twee: het maatschappelijk prestige van professoren én studenten is spektakulair gedaald. Zie bijvoorbeeld maar eens naar de financiële kant van de zaak!»

Veto: Met het blad *Kampus* wil de KUL opboksen tegen het 'jong en dynamisch' imago van de VUB. Hoe verklaart U de huidige concurrentiestrijd tussen de verschillende universiteiten?

Huyse: «In België wordt de universiteit betaald per kop, per student. Dat is een eerder uitzonderlijke situatie die samenhangt met de Belgische politieke rekenkunde. Vanaf '63-'64 bracht de universitaire expansie eerder een probleem van over- dan van onderbevolking. Dan was concurrentie niet nodig, iedereen had studenten genoeg. Momenteel kan men spreken van een duidelijk stilvallen van deze expansie. De huidige concurrentiestrijd is het gevolg van deze demografische evolutie. En het zal er in de toekomst niet beter op worden, want men voorspelt dat tegen het jaar 2000 de studentenpopulatie met maar liefst 20 procent zal dalen.»

Veto: Welke is de zin van zoveel verschillende universiteiten die grosso modo allemaal hetzelfde aanbieden? Kadert dat in de verzuijing?

Huyse: «Het universitaire landschap is sterk gekleurd door de verzuijing. Het oprichten van een universiteit was in het verleden in de eerste plaats het resultaat van een politiek compromis en niet zozeer van een onderwijs-technische beslissing. Zo kan het rationaliseren van het universitair bestel ook slechts het product zijn van compromissen. In Nederland, dat nu ontzuild is, kan men departementen afschaffen, studierichtingen centraliseren, enzovoorts. Dat kan bij ons nog niet. De vraag is of men niet zal worden gedwongen om bepaalde van die politieke overwegingen overboord te zetten. De kostprijs van bepaalde pakketten is immers zo groot geworden dat men ze niet langer meer kan betalen.»

Veto: Krijgen we dan een tweede schoolstrijd?

Huyse: «Ik denk van niet. Begin oktober verscheen bij Kritak mijn nieuw boek "De verzuijing voorbij". In dit werk stel ik dat, de titel zegt het zelf, de tijd van de zuilen definitief achter ons ligt. De zuilen zijn getransformeerd in politieke concerns, te vergelijken met Unilever of Philips. Het zijn netwerken van organisaties die een markt bezetten: de markt van het onderwijs, het welzijnswerk, de gezondheidszorg, enzovoorts. Ze ver-
to

toeren perfect het gedrag van een concern. Ze doen aan kartelvorming en productdiversificatie: van reizen naar Lourdes over vakbondswerk naar de verkoop van verzekeringspolsen. Gevolg: kleinschalige initiatieven die niet tot deze concerns behoren, worden weggedrukt of risikerend zoals het tweedekansonderwijs, de werklozenwerking, de thuislozenzorg, op het moment dat ze interessant worden door deze concerns te worden opgeslorpt.»

«Wat nu het onderwijs betreft, je kan daar wel aan raken. De strijd daarrond wordt door sommigen kunstmatig in stand gehouden. Sedert de jaren '50 is de politieke betekenis van kerk en godsdiens enerzijds en het socialisme anderzijds fel veranderd. Tussen '67 en '87 is het aantal kerkgangers gehalveerd. Ook het aantal militanten socialisten is sterk verminderd. De behoefte om met elkaar strijd te leveren op het levensbeschouwelijk vlak is dus grotendeels verdwenen. In die zin moet men dus geen schrik hebben om het universitair bestel anders te organiseren.»

Veto: In Uw verzuijingsteorie onderscheidt U drie permanente spanningsvelden: het socio-economische, het kommunautaire en het levensbeschouwelijke. De levensbeschouwelijke konflikt dimensie blijkt op dit moment van minder belang te zijn. Hoe is het met de twee andere tegenstellingen gesteld?

Huyse: «Ook de kommunautaire tegenstelling wordt verwaald. Ze wordt gebruikt en misbruikt om de aandacht af te leiden van wat, in mijn ogen, de belangrijkste tegenstelling is: de sociaal-economische. Het kan niet toevallig zijn dat het altijd gaat spannen in Voeren op het moment dat er bezuinigingsoperaties worden opgezet. Dat is geïnteresseerd.»

«Een fenomeen als Voeren, dat is te manipuleren. Dat kun je wegduwen of dat kun je dramatiseren. Waarom klopt men het dan bij wijlen op en valt dat altijd met momenten waarop er in de regering onenigheid bestaat over inlevering en versobering? Dat leidt de mensen af. Ik zeg niet dat het probleem Voeren niet bestaat, ik zeg enkel dat het wordt gemanipuleerd in functie van andere doeleinden.»

Herwig Willaert
Joost Bollens

Vander Velpen over terrorisme

De "verdiensten" van de CCC

Terrorisme in België. Het was er plots, en verdween even plots na de aanhouding van Pierre Carette. Ook de Bende verdween daarna in het niets. (Ja, wij houden hierbij hout vast). Enkel bij de recente gevangenisrellen hoorden we dé naam nog even vermeld. Nu is het weer stil rond de CCC... tot aan het proces.

Jos Vander Velpen schreef er een boek over. Niet zozeer over de CCC, dan wel over de ingrijpende wijzigingen die ons politieke- en justitieapparaat ondergingen naar aanleiding van het Belgische terrorisme. Feiten die heel wat minder aandacht kregen in de media, doch minstens tot nadenken moeten stemmen.

16 december 1985 zal voor justitieminister Gol in meer dan één opzicht als feestdag te boek staan. Die dag werden de Belgische bommenleggers immers in de kraag gevat. De aanhouding kwam er maar net op tijd, want onder druk van de publieke opinie begon het Parlement te zwichten voor de vraag naar een parlementaire onderzoekskommissie. Men stelde zich vragen bij de manier waarop politieke-, justitie- en veiligheidsdiensten zochten naar de Bende en de CCC.

Eigenaardig genoeg zou een zo wettelijke houding ten aanzien van een parlementair onderzoek terzake zich herhalen dit jaar bij de afluisteraffaire in "de Zeyp". Een blik achter de schermen van het veiligheidsapparaat wordt ons zichtbaar niet gegund.

Nieuwe broertjes

Die duisterheid rond de aanpak, organisatie, en voortdurende uitbreiding van onze ordediensten in de ruime zin van

het woord vormen de rode draad die doorheen het gehele boek loopt. Eerst wordt de CCC zelf op de korrel genomen: terroristen die linkse taal uitkramen, dat wel, doch zijn ze wel even links als ze willen laten uitschijnen? Jos Vander Velpen nodigt uit even te bezinnen over een "taktiek van politieke destabilisering" van de staat om alzo repressieve

epo
D O S S I E R

maatregelen die anders weinig kans maken, doorgang te laten vinden. Met andere woorden: Waarom werd er ook niet in rechtse milieus gezocht naar de CCC en Bende? Een stelling die enkele jaren terug door een belangrijk deel van de media werd verdedigd; denken we maar aan de bemaalde Humo-cover met gemaskerde rijkswachter. De overheid heeft deze mogelijkheid echter nooit au sérieux genomen. Er dient gezegd dat

Vander Velpen met een massa feiten, die op hun beurt gesteld zijn op de meest diverse bronnen, zijn stelling plausibel maakt. Een beproefde "overtuigingswijze" die hij konsekwent van de eerste tot de laatste bladzijde volhouden.

In een tweede groot luik worden de nieuwe repressieve maatregelen, genomen naar aanleiding van het Belgische terrorisme, op de korrel genomen. Weinig van de hier beschreven ontwikkelingen vonden hun weg naar de media. Iedereen zag wel de militairen op straat verschijnen, maar daar blijft het dan ook zowat bij. Doorheen de terroristische acties werden echter allerhande kersverse politiediensten opgericht: Het Anti-terreurkollege in '83; de Antiterroristische Gemengde Groep in '84; de Peletons voor Observatie, Steun en Arrestatie; en het Nationaal Observatoroom ook in '84. De rijkswachter kreeg er daardoor een fiks aantal geleidingen bij.

Als derde item handelt het boek over het zich spiegelen van klein België aan grote broer Amerika. Het minst volumineus, en ook minst belangrijke deel van dit boek.

CCC?

De CCC, de staat en het terrorisme is een degelijk werk. Een overweldigende berg feitenmateriaal werd hier systematisch bij elkaar gebracht en zeer zorgvuldig aan elkaar geknoopt. Wanneer dit dan ook nog op een overzichtelijke wijze gebeurt, wat wil je dan nog dat we zeggen?

Het allergrootste bezwaar dat we kunnen bedenken is dat de titel van het boek zijn lading niet dekt. Wie denkt een boek over de levenswandel van de CCC te zullen lezen moeten we teleurstellen. Het zou best wel eens kunnen dat dit werk het enige is dat er zoveel over samengebracht heeft, maar op dit vlak is het allerminst volledig. Jos Vander Velpen zag het boek breder dan wat de titel suggereert. Geïnteresseerden in de ontwikkeling van ons staatsapparaat, of repressie in het algemeen zullen er een aangenaam document in vinden.

Geert Coene
Gilberte Boeckmans

De CCC. De staat en het terrorisme, EPO, Berchem, 585 fr.

DE MACHT VAN DE CVP

Het boek "De verzuijing voorbij" werd op de tweede dag van de alternatieve boekenbeurs Het Andere Boek aan het publiek voorgesteld. Grondgedachte van dit werk is de volgende hersenkronkel: Praten over verzuijing is praten over het verleden. Wat vandaag de aandacht moet krijgen, zijn de erfenissen van de verzuijing. Huyse noemt ze *politieke concerns*, omdat ze zoals hun economische soortgenoten stelselmatig oligopolische machtsposities uitbouwen. Nu al bezetten ze grote gebieden van de politieke en professionele belangenbehartiging, van de markt van welzijn en geluk. Ze evolueren snel en niet in de goede richting.

Dit staaltje *social science fiction* werd in een kort debat door CEPES-directeur Herman Van Rompuy en SP-senator Lode Hancké op de korrel genomen. Van Rompuy, hij studeerde economie, begon (agressief) zijn kritiek met de opmerking dat Huyse in zijn boek in het bijzonder de kristelijke ziel vieste. "Maar goed, dit terzijde", aldus Van Rompuy, "Een meer fundamentele kritiek slaat op de verklaring die de auteur geeft voor de verkiezingsnederlaag van de CVP begin der tachtiger jaren (nvd.r.: In november '81 zakte de kristen-demokraten bij de wetgevende verkiezingen in Vlaanderen van 43% naar 32%). De verzwakking van de kristen-

democratische machtsbasis in Vlaanderen verklaart Huyse vanuit levensbeschouwelijk en kommunautaire oogpunt. Niets is minder waar! Het gaat hem niet om structurele verklaringen, maar wel om *politieke* redenen. Destijds ging de CVP schiep met de verkeerde partner. Daardoor werd een verkeerd beleid gevoerd, een beleid dat inderdaad door de kiezer werd afgestraft. Maar men moet cijfermateriaal omtrent verkiezingsuitslagen relativeren. De machtspositie van de CVP stoelt immers niet op haar elektorale resultaten, maar wel op haar *centrumpositie* binnen het politieke landschap in België". Met dit laatste ging SP-senator Hancké volledig akkoord: "De afwisseling van coalitiepartner is inderdaad het machtsmiddel bij uitstek van de CVP". Hij voegde er ook nog aan toe dat "de CVP van mening is dat ze veel fouten maakt als ze aan de macht is, maar dat ze er evenveer van overtuigd is dat ze al die fouten kan rechtzetten wanneer ze aan de macht blijft". Huyse van zijn kant bleef erbij dat "de macht van de CVP niet zozeer steunt op de cijfers dan op de Boerenbond en de Caritas-sektor".

In de marge van dit politiek discussours hadden de sprekers het ook nog over de verzuijing, waar het hem in dit debat toch allemaal om ging. In dit verband was iedereen rond de tafel het ermee eens dat de verzuijing moet worden opgebroken. Van Rompuy merkte hierbij wel op dat hij op dat punt "de eenzame apostel binnen zijn partij" is. Waarvan akte

(HW/MS)

Servotte deel 2

“Relativisten hebben minder kwaad aangericht dan fanatici.”

Als prof. Servotte in de loop van ons gesprek met hem, beweert “dubbelsporig” te hebben geleefd, dan bedoelt hij: geleefd voor het geloof en de literatuur, in die volgorde. Geen buitensporigheden wat hem betreft. In dit tweede deel komt de priester en literaat Herman Servotte uitvoerig aan bod. De herder in de professor. Een beschaafde konversatie, gevoerd op een toon die hem kenmerkt: minzaam en toch alert.

Over Herman Servotte wordt de volgende anekdote verteld. Toen de deken van Brussel een goede twintig jaar geleden een nieuwe bisschop zochten, viel meer dan eens de naam van Servotte. Hij was ondertussen al kannik en had alles in zich om een grote klerikale carrière uit te bouwen. In zijn nadeel speelde echter het feit dat hij (nog) geen theologus was. Een noodzakelijke voorwaarde voor het bisschoppelijk ambt. Bovendien vertelden de Franstalige dekenen het grappige: “Servotte ferait bien l'affaire, mais malheureusement, il n'est pas catholique.” Een voldoende reden, zo leek het ons, om eens met de man in kwestie te praten. Over geloofs-zaken.

Universitaire parochie

Veto: De universitaire parochie ligt u nauw aan het hart. Is de idee van een universitaire parochie geen late uitloper van de “Leuven Vlaams-strijd” van de jaren zestig?

Servotte: «Heel lang geleden maakten de leden van de universitaire deel uit van de parochie waarin ze woonden. De taalmoeilijkheden van de zestig jaren brachten daar verandering in. De Franstalige parochie van Leuven werd opgeheven en de Waalse universitaire verkregen, omdat er een zeer reële liturgische behoefte bestond, de toelating van de bisschop een eigen universitaire parochie op te richten.»

«Ondertussen was ook de Vlaamse Leuvense gemeenschap in een stormversnelling terecht gekomen. De vele jonge seminaristen die Leuven op dat moment rijk was, gingen zich pastoraal steeds actiever opstellen. Ikzelf was toen, binnen het presidium van Germania, aalmoezenier. (lacht eens) In die kontekst werd er dan ook snel aan een eigen Vlaamse universitaire parochie gedacht: een nogal vooruitstrevende gelovige gemeenschap. Aan de universiteit kan dat enkel logisch genoemd worden.»

Veto: De universitaire parochie van nu is niet meer dezelfde als die van toen. Wat is er veranderd?

Servotte: «De werking van de parochie wordt sterk belemmerd door de overvolle arbeidsweek van de student, die meestal slechts 4 avonden per week in Leuven doorbrengt. Vroeger werd op woensdagnamiddag geen college gegeven. Zo werd de studenten de kans gegeven aan sport te doen of aan een andere activiteit deel te nemen. De parochie vierde toen om 18 u 15 uur mis en dat was ideaal. Nu is de vrije woensdagnamiddag opgeofferd aan een vrije zaterdag, of zelfs een vrije vrijdagmiddag. Op aanvraag van de studenten. En 's avonds hebben de studenten ook geen tijd, want er is of een film of een TD die niet te missen valt.»

«Lid zijn van de universitaire parochie (UP) betekent drie dingen: samen geloven, samen delen en samen als gelovigen actief zijn. Al laat dat laatste vaak te wensen over.»

Veto: Hoezo?

Servotte: «Iets konkreets vragen blijkt zeer moeilijk. Zo vroegen we mensen voor de verhuisploeg, iedere woensdag van 14 tot 16 uur. Daar kwamen er dan 2, misschien 3 op af. En, pas op, de meesten

hebben een valabel exkuus. Ik zeg het... die overvolle arbeidsweek. De versnippering van de universiteit maakt het niet makkelijk een brede beweging op gang te brengen.»

Veto: Geloven studenten die actief zijn binnen de UP niet op een andere wijze dan hun ouders? Anders gesteld, raken UP-ers niet vervreemd van het geloof van hun ouders?

Servotte: «Iedereen die studeert, vervreemt in zekere mate van zijn milieu. De “Angry Young Men” in Engeland zijn daar een mooi, literair voorbeeld van. Na afloop van hun studies, ontdekten deze schrijvers dat ze niet meer naar hun oorspronkelijke milieu, het arbeidersmilieu, terug konden. Hetzelfde fenomeen is er omgekeerd overigens ook de oorzaak van dat kinderen wiens ouders gestudeerd hebben, makkelijker slagen aan de universiteit. Het verschil in leefwereld is niet zo groot.»

«Daarnaast is het ook nog zoeken naar een kristelijke levenshouding, aangepast aan deze tijd. Onze grootouders hadden een klaar beeld voor ogen wanneer zij spraken over de taak van een kristen. Wij moeten dat echter op een meer persoonlijke wijze realiseren. De mens van nu ontbeert de steun van een gemeenschap die leeft zoals hij. Dergelijke mensen, die soms in de kou blijven staan, willen wij samenbrengen.»

Veto: Dat lijkt een beetje op het Leger des Heils, een soort van “shelter” tegen de boze buitenwereld.

Servotte: «Neen, zo mag je het niet stellen. “Shelter” doet me denken aan een soort van koesteren. Laten we veeler een thuis zijn.»

Paus

Veto: In de loop van de voorbije pausreizen in België, week de Waalse studentenvereniging tegenwoordigster met een paar snelle opmerkingen van haar vooraf goedgekeurde toespraak af. Ze kreeg er veel applaus voor. Maar ook boe-geroep van Opus-Dei-leden, die het niet op openheid met betrekking tot onder andere gelofstuwijfel en seksualiteit begrepen hadden. Zijn zowel UP-ers als leden van Opus-Dei lid van dezelfde kerkgemeenschap?

Servotte: «Er bestaan verscheidene manieren om gelovig te zijn. Ik ben voor de veelvuldigheid: “Vive le son du carillon!” Waarom, denk je, zijn er 4 evangelien? Ik kan het best verdragen dat iemand op bedevaart naar Scherpenheuvel trekt, maar mij krijgen ze er met geen stokken heen. Men moet dat leren aanvaarden. Tolerant zijn. Zwarten, blanken, mannen, vrouwen: ze kunnen niet allemaal op dezelfde manier geloven.»

Veto: De huidige paus, Johannes Paulus II, staat toch voor uniformiteit en eenvormigheid. Het feit alleen dat iemand als hij verkozen is, betekent toch dat een sterke beweging binnen de klerus op dezelfde wijze denkt?

Servotte: «Ik wil daar twee dingen op zeggen. Ten eerste, het valt niet altijd te voorspellen welk beleid de verkozen paus zal voeren. Eind vorige eeuw werd van Leo XIII een liberaal beleid verwacht, maar hij bleek een oerconservatief. Ten tweede, de paus is niet de spreekbuis van God. Dat zeg ik, schrijf dat maar op.»

Veto: Als intellectueel hebt u wel gemakkelijk praten. Een minder geschoolde gelovige zal niet zo licht over het gezag van de paus heengaan.

Servotte: «Ik blijf erbij dat je niemand een waarde moet toekennen die hij niet heeft. Al heb ik bij mijn priesterwijding gehoorzaamheid gezworen, ik zou het niet kunnen verdragen dat de kardinaal mij dikteert wat ik in mijn lessen Engels moet doceren.»

«Het gezond verstand van de mensen lost de meeste van die dingen wel op. Onlangs organiseerden de Amerikanen een enquête naar aanleiding van de komst van de paus. Het waren drie

vragen: “Do you like the pope?” Antwoord: “Yes.” “Do you think he is infallible (onfeilbaar)?” “Yes.” “En vind je dat hij suggesties dient te maken betreffende uw seksuele gedrag?” Negatief antwoord.»

«Theologische uitspraken dienen kritisch bekeken en in hun kontekst geplaatst te worden. Daar is een taak voor de universiteit weggelegd.»

Veto: U schrijft ergens dat literatuur dient te leiden tot mentale beweeglijkheid. Minder positief voorgesteld, leidt dergelijke houding tot extreem relativisme.

Servotte: «Ja, maar ik denk dat de relativisten minder kwaad hebben aangericht dan de fanatici. Ik heb hier in Leuven een prof gehad wiens typerende gebaar ik erg sympatisch vond: (Servotte haalt zijn schouders op, gooit zijn armen open in een wijds gebaar: de vraag als blijvend antwoord.) “Wie weet?”»

«Dat kan een zwakte zijn, en dat is een zwakte als je je daardoor van het streven naar waarheid en inzicht ontslagen acht. Maar het kan ook de erkenning van het mysterie van het universum inhouden. Je doet alles wat je kunt om het te begrijpen, en dat moet je uiteindelijk toch erkennen, tjia, misschien...»

Veto: Ziet u de paus dat al doen?

Servotte: (lacht) «Neen, die zie ik dat niet doen.»

Veto: Waaraan ligt dat dan?

Servotte: «Ik denk aan zijn temperament, aan zijn afkomst en aan de opvatting die veel mensen van de pausfunctie hebben. Er zijn mensen die pas gelukkig zijn als de paus hen iets voorschrijft. Daar kan ik niet tegen. Want dat is de bedoeling van de pausfunctie niet.»

«Als men er alles van verwacht, wordt de paus een idool.»

Veto: Ja maar, die rol speelt hij nu toch?

Servotte: «Opgelet, dat zijn twee onderscheiden zaken. Enerzijds is er de paus die zijn rol speelt, anderzijds is er de paus zoals de mensen hem willen zien: “Oh, de paus!” En hun ogen beginnen te stralen, en ze willen hem aanraken. Ik heb veel meer sympathie voor Johannes XXIII, die niet meer kon slapen toen hij tot paus benoemd was. Al die zorgen van al die kerken! Tot hij op een morgen bedenkt dat hij slechts de paus is, met een beperkte functie in het geheel van de grote geloofsgemeenschap. En denkt: “Wie ben ik, vergeleken met de geest en diens taak?” Van toen af, kon hij weer rustig slapen.»

De goedkoopste weg naar

MOSKOU POLEN ATHENE
SKI- EN SURFVAKANTIES

loopt via

REIZEN UNIVERSITAS

Tervuursevest 15 - 3030 Leuven (Naamsepoort), ☎ 016/22 07 53, verg. A 1399

Reizen Universitas: reeds jaren de organisator van de grootste universitaire studie- en groepsreizen.

Geloof en literatuur

Veto: Het lijkt erop dat u het spontane geloof wel belangrijk vindt, maar dat u er voor zichzelf geen vrede mee kan nemen? U vindt dat geloven doordacht dient te gebeuren?

Servotte: «Ik vind: je moet tematiseren, het onder woorden brengen. Ten eerste voor jezelf, als je een intellectueel wil zijn. En je hebt als intellectueel ook de plicht het voor de anderen te formuleren.»

Veto: Gaat de intellectueel dan niet veel te doordacht handelen? Ook op andere vlakken?

Servotte: «Dat zou kunnen. Maar ik ben een intelektualist, sommigen zijn rationalist.»

Veto: Maar ook een intellectueel kan zijn lief toch niet kussen en daar tegelijkertijd diep over nadenken?

Servotte: «Ah, nee. Natuurlijk niet. Dat zijn de figuren van D.H. Lawrence, die hun ogen wijd open sperren om bewust te blijven. Denken is dikwijls na-denken. Je behandel, je ervaart iets, je voelt iets en je brengt het pas daarna onder woorden. Zo verhelder je voor jezelf de opgedane ervaring. Maar je falsificeert ze ook. Als je niets verheldert, is er geen vooruitgang mogelijk.»

«Ik denk dat veel huwelijken stranden omdat mensen niet genoeg weten wat er in hen omgaat. Ze zijn zich niet voldoende van hun ervaringen en gevoelens bewust. Bewustmaking van gevoelens en ervaringen, dat is een van de functies van literatuur, en van film.»

Veto: Toch is zelfherkenning zeker niet de uiteindelijk norm die voor literatuur geldt?

Servotte: «Dat heb ik ook niet gezegd. Maar het functioneert dikwijls zo.»

Professor Servotte vertelt nog wat over zijn werk als literair kritikus. Hij recenseert alleen nog boeken die hem ergens geraakt hebben en laat na zich over minderwaardige producten op te winden. Vandaar onze laatste vraag of ouder worden nu echt betekent: wijzer worden?

Servotte: (lacht) «Als ik ja zeg, dan is dat zeker het bewijs van het tegendeel. Ik kan ook niet neen zeggen... Ik hoop het.»

Jan Antonissen
Lode Desmet

MOC ~D - Ruim 400 manifestanten protesteerden vorige week woensdag tegen de gruwelijke moord op de Boerendse student Vaudace Rucumuhimba. De demonstratie was duidelijk gericht tegen het toenemende racistische klimaat in België. Na de optocht werd halt gehouden bij de plaats waar Vaudace het leven liet. Enkele sprekers - waaronder Ronald Van Den Bogaert - wezen op de band tussen fascisme en racisme en het onvermijdelijke gevolg ervan: discriminatie, haat en doodslag. Meteen lanceerden zij ook de oproep tot een actief verzet tegen alle vormen van opduikend racisme. (Foto Luc Dengis)

Behoud de Begeerte

"We zijn niet eens een erkende Leuvense vereniging"

Van op de kansel wordt nog steeds vermanend op begeerige vingers getikt. Tenminste als die vingers gedreven worden door zinnelijke verlangens. Zijn er andere motieven in het spel, dan kan eventueel de begeerte behouden blijven. Bent u ook zo iemand die wil weten wat kan en wat niet, dan hebt u nood aan verstandhouding. Luc Coorevits geeft toelichting bij werking, programmatie en toekomstplannen van de literaire organisatie vzw Behoud de Begeerte.

Belgisch Congo. Lichte verwondering, want de man achter de kassa en deegene die de spreker leidt en die tijdens de pauze een boekenstandje runt en die Veto te woord staat, is één en dezelfde. Volgens de affiche is het nochtans Brusselmannen die een one-man-show zou geven.

Veto: *Uit hoeveel mensen bestaat "Behoud de Begeerte" eigenlijk?*

Coorevits: "In het voorjaar '84 ben ik er hier in Leuven mee begonnen. Dat wil zeggen dat ik moest zorgen voor geld, contacten en propaganda. Nu sta ik in feite nog alleen, zij het dan dat alles groter geworden is. Daarom dat ik graag met een adviesraad zou willen beginnen werken."

Veto: *Dat betekent dus dat u altijd alléén beslisse over de programmatie?*

Coorevits: "Ja, en dat is ook de reden dat er zo veel Nederlanders komen optreden. Ze zijn niet alleen talrijker, ze hebben ook meer goede schrijvers. Ik liet me altijd leiden door mijn persoonlijke smaak."

Veto: *Bepert ik de persoonlijke smaak zich tot het literair-esthetische, of velen ook de financiële aspecten in uw smaak?*

Coorevits: "We willen eerst en vooral brengen wat er op dat moment heerst; het gaat dus om het lezen zelf en de literaire waarde. Maar ik kan niet ontkennen dat het financiële me ook interesseert. Het is immers niet gemakkelijk om rond te komen, poëzie-avonden bijvoorbeeld zijn meestal verlieslatend."

Veto: *Er staan nochtans steeds veel sponsors op de folders?*

Coorevits: "Ja, maar meestal is dat niet veel meer dan ruijpubliciteit. Van subsidies, sponsors en betalend publiek, is de laatste bron van inkomsten wel de grootste."

Veto: *Er zijn ook subsidies. Op de folders komt onder andere vaak het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor.*

Coorevits: "Van de totale omzet, en die bedroeg in '86 zo'n klein miljoen, bedragen de rechtstreekse inkomsten zowat 40 %, de sponsoring een dikke 30 % en de subsidies een kleine 30 %. Daarmee kwamen de subsidies wel op de laatste plaats, dit waarschijnlijk in tegenstelling tot andere organisaties."

"Dat er wel degelijk kapitaal mee gemeoid is, wordt bewezen door het budget dat voor ieder initiatief nodig is: 1,5 miljoen voor een reeks grote namen in gesprek; 1 miljoen voor "8 Beaux Forts" (een literaire avond met 8 performers, nvdr). En met de plannen die we hieromtrent hebben voor dit jaar, zal dat nog wel oplopen."

Veto: *Plannen?*

Coorevits: "We zouden een paar schrijvers de opdracht geven zich een sterfhuus of mausoleum voor te stellen voor zijn meest geliefde of gehate kunstenaar. De schrijver zou dan een plastisch kunstenaar contacteren, die de zaak zou uitwerken."

Veto: *En welke weerslag heeft dat op het budget?*

Coorevits: "Zoals de zaken nu staan, zou ieder kunstenaar voor zijn creatie kunnen beschikken over 200.000 fr. Tevoren moeten wel zijn plannen worden voorgelegd aan de coördinator, Pjeeroo Roojbee. We hadden het terug in Leuven willen doen, maar we kregen pas een aanbod van het Paleis voor Schone Kunsten. Die werken aan een initiatief over de jaren '60 (titel: De Stoute Jaren, nvdr). 8 Beaux Forts zou de openingsavond worden. Zou."

Veto: *Er zijn nog wel meer plannen voor dit jaar?*

Coorevits: "Ten eerste is er de uitbreiding van het literair management. Wij zijn agent van onder andere Herman de Coninck, Geert van Istendaal en Herman Brusselmanns. Daarnaast voorzien we een reeks performance-achtige avonden. Ook een reeks poëzie-avonden en een reeks met bekende schrijvers..."

Veto: *Blijven er dan auteurs zijn die u nog niet gebracht hebt? U hebt toch al meerdere keren de Coninck, Brusselmanns, Lanoye op de affiche gehad?*

Coorevits: "Dat is inderdaad waar, maar de literaire wereld is klein en bovendien blijven die auteurs ook boeken schrijven."

Veto: *Toch valt het op dat veel literatoren heel slecht voorlezen. Blijven zo'n avonden dan aantrekkelijk?*

Coorevits: "Dat is de reden waarom we o.a. het performance-karakter willen benadrukken. Verder laten we op literaire avonden schrijvers met elkaar spreken of laten we hen interviewen."

Veto: *Leuven Litterair pakt het anders aan (interviews én voorlezen van 11 tot 23 uur, nvdr). Heeft de vzw daar enige affiniteiten mee?*

Coorevits: "Nee, hoewel het had gekund. Maar er zat een reukje aan."

Veto: *We houden van verhalen met reukjes.*

Coorevits: "Eerst en vooral kwam het voorstel van Marina Rems te laat: vlak voor we op reis vertrokken. Daarbij was Leuven Litterair toen al een voldongen feit. Ze zochten alleen nog een goede organisator. Ze hadden geen programma, daar moest ik immers voor zorgen. Maar wel een groot budget, hoewel ze geen namen konden noemen omtrent de herkomst van al dat geld. Ze zouden dat wel regelen. Dan stelde ik voor om BRT uit de nodigen. Daar konden ze niemand, maar ze zouden 'het wel politiek regelen'. Tenslotte wilden ze per se dat LL in september doorging, nog voor de studenten er zijn. Herinner je wel even dat in '85 de verkiezingen op 13 oktober waren. Trouwens, wie verscheen op de perskonferentie? Burgemeester Vansina. Och ja, als 't maar volk lokt en Leuven populair maakt. Maar een literaire happening is nog niet succesvol omdat er veel volk is. De mensen gaan waar er volk is, maar ze zijn niet gemotiveerd. Zo komt het dat op LL de eerste 5 rijen zitten te luisteren, terwijl de overige 300 liggen zeveren. Van Dis, bijvoorbeeld, was daar niet over te spreken."

"Met de stad Leuven lig ik overigens in proces. Omdat ik voor Lanoye 80 fr inkom vroeg en voor de fuif daarna 50 en men de takken berekent op basis van de hoogste inkomprijs, kreeg ik 10.000 frank boete. En nog eens 10.000 omdat ik weigerde te betalen. Weet je dat we niet eens een erkende Leuvense vereniging zijn?"

Veto: *Hoe verloopt de samenwerking met andere organisaties en instanties? Met de KUL, bijvoorbeeld? (Mulsich, Claus, Nootboom kwamen allen in de Grote Aula, nvdr).*

Coorevits: "Het contact met de KUL is louter transaktioneel. We huren, net als iedereen, de Grote Aula voor 5.000 frank."

Veto: *En het Stuc?*

Coorevits: "Michel Uytterhoeven peilde me in de beginperiode van Behoud de Begeerte voor een samenwerking. Ik vond ons daar toen nog te jong voor en was bang dat we zondermeer door 't Stuc zouden worden opgeslorpt."

Veto: *Maar nu staat de vzw toch wél op eigen poten?*

Coorevits: "Ja, maar er is geen contact meer met het Stuc, er is daar intern zoveel veranderd. Alleen, ik ben er helemaal niet tegen, tegen een samenwerking."

Veto: *Germania?*

Coorevits: "Wat daar aan de hand is, weet ik niet. Twee jaar geleden had ik met hen een overeenkomst. Zij zouden de affiches plakken, maar dat hebben ze toen niet genoeg gedaan. Nu, voor Brusselmanns, wel: ze hebben onze affiches overplakt met TD-propaganda."

"Bij de voorstellingen waarin we samenwerkten, kon ik, door het aantal reducties te tellen (Germania-leden mochten tegen gereduceerde prijs binnen, nvdr.) nagaan hoeveel er waren: 4 of 5 per avond."

Veto: *De toekomst nu. U sprak al over een adviesraad. Zijn er al namen?*

WAT ZIE IK daar? Een interview? Met mij? In de volgende Veto, zeker weten. (Foto Peter Roben)

AD VALVAS

Farma

- Wo 14/10 om 20.00 u Farmacantus in zaal Thierbräu, ink. 250.
- Ma 19/10 om 21.00 u Meter en Peteravond in De Stamper, ink. gratis.

Bios

- Wo 14/10 om 22.30 u Biosdoop-TD in Ons Huis, Goudbloemstraat, inkom 50/70.

Historia

- Ma 12/10 om 17.00 u redaktievergadering Hysteria in de Blijde Inkomstraat 11.
- Di 13/10 de Go-for-it-TD in de Broadway-Lido.

Coorevits: "In mijn hoofd wel, ja. Het zouden niet alleen schrijvers zijn, maar ook zakenmensen. Ik heb literair advies nodig - ik kan echt niet alles lezen - en ook financieel."

Veto: *Is er in de toekomst een uitbreiding naar andere kunstmedia? U hebt immers ook Jan Bosschaert onder de vleugels?*

Coorevits: "We willen wel multidisciplinair zijn en de limiet zo hoog mogelijk leggen. Als je de helft doet van het vooropgestelde, doe je nog altijd meer dan wanneer je maar wat aanmodert."

"En Bosschaert, die ontwierp een aantal affiches voor ons. Het is trouwens het logo van een door hem ontworpen folder, dat we nu als poster uitbrengen."

Veto: *Er is dus duidelijk ambitie?*

Coorevits: "Ik weet wat ik wil en ik weet dat ik, als ik hard werk, het kan maken. Ik geef mezelf twee jaar tijd (Coorevits maakt gebruik van loopbaanonderbreking in het onderwijs, nvdr). Op die tijd moet Behoud de Begeerte een geoliede machine worden, die in verschillende steden avonden organiseert. In diverse steden zou een literair klimaat geschapen worden waar meer gelezen wordt. Hopelijk kunnen er dan meer Vlamingen naar Nederland, dan omgekeerd."

Veto: *Graag nog even een moraal voor dit verhaal. Vanwaar de naam 'Behoud de Begeerte'?*

Coorevits: "Die begeerte, die zie ik in de meest ruime zin van het woord. Het roept zoveel konnotaties op: seksueel, zinnelijk verlangen is er maar één van."

Kilo

- Wo 14/10 om 22.00 u Kilo's openings-TD in de Albatros, inkom 50/70.

VTK

- Ma 12/10 om 20.00 u vergadering VTK-révue, medewerkers welkom in het RC.
- Wo 14/10 om 21.00 u kantus in het RC.

LBK

- Di 13/10 om 20.00 u happening aan het fakulteitsgebouw.
- Wo 14/10 om 14.00 u verbredering met fakulteitskringen van België en Nederland. 's Avonds optreden van Roland in de feesttent.
- Do 15/10 om 21.00 u TD in de feesttent.

Heel algemeen kun je zeggen dat het een soort motor is die aan de gang moet blijven om ons recht te houden. En dat erken ik zozeer in schrijvers: zij zijn de motor van de beschaving omdat ze verworden wat er in de samenleving roert."

"De directe aanleiding gaat echter terug op een vakantieherinnering. Op Korfoe ontmoette ik een Nederlander die in kraakpand De Begeerte woonde. Hun pand moest verdwijnen en daar voerden ze actie tegen: Behoud de Begeerte."

Geert Sels

Zijn er nog kanalen in Aalst?

Na jonge god Tom Lanoye heeft 'Behoud de begeerte' jonge god Herman Brusselmanns uitgenodigd. Op donderdag 8 oktober kon hij een talrijk opgekomen publiek in Belgisch Congo aan het lachen brengen. Herman Brusselmanns is bij een breder publiek bekend geworden sinds 'Heden ben ik nuchter' (1986). Nu ligt zijn vijfde roman, 'Zijn er nog kanalen in Aalst?', in de boekenwinkels.

En goed gevulde zaal (het benedictinaalje van Belgisch Congo) begroette Herman Brusselmanns met een warm applaus. Na Brusselmanns' *captatio benevolentiae* begon hij voor te lezen uit ongepubliceerd werk. Brusselmanns put vooral uit (pseud)autobiografisch materiaal. Hierbij komen vooral familie, sport en vrouwen aan bod. Zijn familie wordt doorgeleefd van grootvader over moeder tot en met de buurman Schele Pierre en zijn dochter Miet-pietje. Al deze mensen leven in een absurde wereld waar verrassende

contrasten en genadeloos ontheiligende uitlatingen hoogtij vieren ('Autobiografie 6', 'Autobiografie 11', 'Autobiografie 3...'). Zijn zure, rauwe stijl werd af en toe afgewisseld met een *plakkerige stilte*. Als mislukt topvoetballer kan Brusselmanns niet zwijgen over deze passie. Wegens een niet erg konventioneel genomen corner noemt men hem nog steeds de *cornervlag*. De aanleg voor sport heeft Brusselmanns van zijn vader, een gewezen kampioen *zweerwerpen*. Vrouwen en seks spelen een belangrijke rol in zijn verhalen en romans maar ze traden wel uitdrukkelijk op de voorgrond in 'De grote kutzoeker'. Als afsluiter kregen we het gedicht 'Luik-Bastenaken-Luik: een wielklassieker', waarin Brusselmanns zijn kollega Tom Lanoye op de fiets tegenkomt. Maar het publiek had er nog lang niet genoeg van en daarom besloot Herman Brusselmanns de avond met een bezoekje aan de dermatoloog.

Hans Trimpenneers

STUDENTENJOB

VANAF MORGEN:
EEN TOFFE JOB!
EN NOG GOED
BETAALD OOK?
DAT KAN!

Waar u studeert en met een zelf te bepalen uurrooster, OFUP staat voor de studententpersdienst. OFUP promoveert de voorname titels van de Belgische pers tegen sterk verminderde tarieven.

Bezoek Marc Dullaert
Tiensevest 188
(tussen 18 u en 20 u)
of bel ons nog vandaag:
02/242 28 54

Feminisatie van seks Van playboy-bunnie tot gigolo Gere

Waanneer het over "de seksuele revolutie" gaat, denken we automatisch aan de evolutie uit de jaren '60 die seks vanonder de lakens van een donkere slaapkamer vandaan haalde en deze vorm van tijdverdrijf in de spotlights plaatste. Partnerruil, massageclubs, de harem vol bunny's van Playboy-baas Hugh Hefner, pornobladen, peepshows, ... waren de concrete uitingen van deze revolutie. Mannen vertegenwoordigden hierin de actieve partij, terwijl vrouwen als seksarbeidsters (modellen, masseuses, ...) geëxploiteerd werden.

Maar deze seksuele revolutie is maar de helft van het verhaal. Er heeft nog een andere, meer verborgen seksuele revolutie plaatsgevonden: een seksuele revolutie van vrouwen, en de daardoor veroorzaakte veranderingen en de gewekte verwachtingen gaan veel dieper dan die van het oppervlakkige spektakel dat we "de seksuele revolutie" zijn gaan noemen.

Dat is de stelling van Barbara Ehrenreich, Elizabeth Hess en Gloria Jacobs (3 Amerikaanse onderzoeksters) in hun boek "De onvoltooidere revolutie - De feminisatie van seks". Ze gaan zelfs nog verder en zeggen dat, als er één sekse verandering heeft ondergaan in houding en gedrag ten opzichte van seksualiteit die met recht revolutionair genoemd kunnen worden, dat de vrouwelijke is en juist niet de mannelijke. Kort samengevat komt het erop neer dat mannen hun seksuele gedrag tussen de jaren '50 en '70 maar heel weinig veranderd hebben: ze hadden en hebben avontuurtjes voor hun huwelijk en slippertjes tijdens hun huwelijk. Maar vrouwen hebben hun gedrag veranderd van een kuise houding vóór het huwelijk en van een monogame houding daarna, tot een gedrag dat sterk lijkt op dat van mannen: het aantal vrouwen met seksuele ervaringen voor het huwelijk en een actief seksleven naast hun huwelijk kende vanaf halverwege de jaren '60 tot halverwege de jaren '70 een respectabele stijging. Niet alleen gingen vrouwen meer aan seks doen en met meer verschillende partners, maar ze deden dat ook op hun eigen voorwaarden en genoten er niet zoveel van als mannen zelden te doen.

Beatle-rage

De Beatle-rage was de eerste massale uitbarsting van de jaren '60 waarbij vrouwen (jonge meisjes in dit geval) betrokken waren. Voor volwassenen uit die tijd was de Beatle-rage een ziekte, een epidemie: alle tien- tot veertienjarige meisjes liepen gevaar besmet te raken. In de media werden de deskundigen elkaar om geruststellende verklaringen te geven: deze meisjes hadden aanpassingsmoeilijkheden en de fanatieke muziek maakte diertelijke oerwoudinstincten wakker.

De auteurs van "De onvoltooidere revolutie" zien het anders: ze noemen de Beatle-rage de eerste en meest dramatische opstand in de seksuele revolutie van vrouwen. De Beatle-rage was een protest tegen seksuele onderdrukking, tegen de rigide dubbele normen van de jong-meisjeskultuur: om vriendjes te krijgen moest een meisje leren om seksueel voldoende te bieden en zich tegelijkertijd afstandelijk genoeg op te stellen om de belangstelling van een jongen vast te houden tijdens de lange voorbereidings-tijd van uitgaan tot verloven en uiteindelijk trouwen. Hierin was een huwelijks-tactiek vervat, gebaseerd op maanden van seksueel aantrekken en afstoten totdat de gefrustreerde jongeman toef en een aanbod deed. Zijn bijdrage tot de hele affaire was dan: een eigen huis in de voorstad met alles erop en eraan.

Terwijl de tieners en pubers nog stonden te krijzen bij de muziek van de Beatles, waren jonge vrouwen van in de jaren '20 al bezig met het vormen van een nieuw soort seksuele identiteit. Zij verzetten zich tegen het keurslijf dat hen vanuit het voortgezet onderwijs of de universiteit regelrecht het huwelijk en moederschap invoeg. Ze wilden eerst een tijdje alleen blijven, wat in een stad vol met andere jonge mensen en zonder ouderlijk toezicht zeker z'n voordelen had. Binnen deze alleenstaandenkultuur waren seksuele avontuurtjes normaal, zonder de

ambities van vrouwen ten aanzien van een huwelijks of carrière in gevaar te brengen.

In het begin veranderde de aard van de seksuele ervaring voor vrouwen niet door de grotere mogelijkheden van meer seks en seks met meer mannen. Seks was nog steeds een duister gebied en als er problemen ontstonden zaten die in de geest van de vrouw en lagen dus op het terrein van de psychiatrie. Masters en Johnson (2 wetenschappelijke onderzoekers) brachten in hun onderzoeken van 1968 het vrouwelijk lichaam opnieuw in de discussie. Hun resultaten: vrouwen bezitten een grotere organische capaciteit dan mannen en zijn in staat tot meervoudige orgasmes; niet zozeer de vagina als wel de klitoris is belangrijk bij het vrouwelijk orgasme en dat orgasme is intenser als het zelf wordt opgewekt dan tijdens heteroseksuele gemeenschap. Seks werd hier geherdefinieerd: seks hoefde geen minidrama van mannelijke dominantie en vrouwelijke passiviteit te zijn. Door een goede aanpak kon een heel nieuw scala van mogelijkheden ervoor zorgen, dat ook vrouwen plezier beleefden aan de seksuele ontmoeting.

Krisis

Voor mannen betekende de seksuele revolutie in de eerste plaats meer seks. De seksuele revolutie van vrouwen hield in dat heteroseksualiteit zelf op het punt stond een nieuwe definitie te krijgen. Naarmate de hooggespannen verwachtingen van vrouwen zich uitbreidden vanuit de alleenstaandenkultuur in de grote steden naar de buitenwijken, reagerden de media met het gevoel dat er een crisis heerste. De echtscheidingscijfers stegen onrustbarend en het was duidelijk dat de plek waar de grootste problemen ontstonden de slaapkamer was. Naarmate de seksuele revolutie zich uitbreidde tot duizenden andere "typisch" Amerikaanse echtparen, begon de aloude vraag van de man, "Wat wil de vrouw?", een duidelijk seksuele ondertoon te krijgen. Als mannen niet wisten wat er van hen werd verwacht, dan kwam dat omdat de heteroseksuele daad zelf aan een grondige revisie toe was.

Seks had altijd geslachtsgemeenschap betekend, plus de voorbereidende handelingen die uit beleefdheid of genegenheid noodzakelijk waren om daartoe te komen. Vrouwen zeiden nu dat gemeenschap geen absolute voorwaarde voor hun genot was (de feministische schrijfster Germaine Greer omschreef het als "masturbatie in de vagina"). Als heteroseksus dus niet de spontane vereniging van twee fysiek elkaar aanvullende lichamen was, wat was het dan wel? Maar op het moment dat deze vraag werd gesteld, waren er geen duidelijke autoriteiten meer om hem te beantwoorden. Gestert door de wetenschappelijke ontdekking van kitorale seksualiteit, werden de medische autoriteiten, die minstens een eeuw lang het laatste woord over seksualiteit hadden gehad, afgekraakt. In de jaren '70 zouden steeds meer handboeken over seks niet door medici en andere "deskundigen" worden geschreven, maar door gewone mensen met een gewoon taalgebruik. Seks werd nu geherdefinieerd als een veelheid van mogelijkheden, waaruit het

schrandere paar maar moest kiezen: orale seks, seksuele fantasieën, masturbatie, hulpmiddelen variërend van komkommers tot coca-cola-flesjes, ... Alles kwam aan bod. Daarbij werd er steeds meer van nadruk op gelegd dat bij een seksuele ontmoeting beide partners hun deel moesten krijgen. Als gelijktijdig klaarkomen niet kon, was er een andere oplossing: mannen en vrouwen zouden geduldig op hun beurt moeten wachten. Het oude romantische model van seks als overgave en zelfoverwinning was vervangen door een ruiloperatie waarbij er onderhandeld werd met als doel een gelijkwaardige bevrediging van beide partners.

Tupperware

In de volgende fase van de seksuele revolutie werd de seksuele revolutie van vrouwen in de commerciële marktfeer getrokken en vrouwen zouden de middelen voor seksueel genot net zo onpersoonlijk kunnen aanschaffen als kleding en schoeisel. Bijeenkomsten in de stijl van tupperware-feestjes waar seksuele attributen worden verkocht in plaats van diepvriesdozen, zijn niet meer ongebruikelijk (althans in Amerika). Toen vrouwen seks gingen aanpassen aan hun behoeften, werden ze al snel ontdekt als nieuwe konsumentengroep. De meest zichtbare uiting van het nieuwe vrouwelijke konsumentengedrag is het ontstaan van de mannelijke striplukjes, die halverwege de jaren '70 de populairste manier waren om een "avondje uit met vrouwen" door te brengen.

Aan het eind van de jaren '70 werd nog een voornamelijk mannelijk seksartikel geschikt gemaakt voor vrouwelijke

consumptie: pornografie. En de filmindustrie van Hollywood reageerde op de nieuwe groep vrouwelijke konsumenten met films met "stukken", acteurs die vaak weinig talent hadden maar des te meer spieren en sex-appeal. Richard Gere verscheen in "American Gigolo" als het ideale mannelijke seksprodukt met verleidelijk ontblot (boven)lichaam. Een ander "stuk", John Travolta die een ster werd door z'n rol in "Saturday Night Fever", bekende in "Rolling Stone" dat zijn grootste probleem was, een vrouw te krijgen die hem "als mens en niet als gekhengst" zag. Tenslotte bracht de seksmarkt ook SM als seksuele mogelijkheid onder de aandacht van een groot publiek.

Kontra-revolutie

In het begin van de jaren '80 hing er een sterk verzet in de lucht tegen wat neerbijgend "promiskuiteit" van vrouwen werd genoemd. De seksuele revolutie had maatschappelijk gevoelige punten geraakt over seks, afhankelijkheid, gezin en huwelijk. Dat veroorzaakte verwarring bij mannen en vrouwen. Vrouwen wisten niet altijd wat te kiezen: vrijheid of intimiteit en financiële zekerheid. Mannen hielden er oorspronkelijk wel van, dat een groep seksuele partners net ruime ervaring op het toneel verscheen, maar wilden uiteindelijk hun positie toch ook niet volledig kwijtspe-len.

De toenemende ambivalentie van zowel mannen als vrouwen viel samen met de verrechtsing van de politiek in de jaren '80 onder Ronald Reagan. Halverwege de jaren '80 was de vrijwel unanieme boodschap die de grote media

doorgaven dat vrouwen genoeg hadden van losse seksuele contacten. Bovendien leenden via geslachtsziektetoeverdragen ziektes als syfilis, gonorrhoe, herpes en Aids zich voor morele interpretaties. Maar in dit geval vond het verzet tegen seksuele promiscuiteit al plaats voor dat aids onderwerp van grote bezorgheid werd. Toen dat éénmaal gebeurde, was het al te gemakkelijk om deze tragische nieuwe ziekte te gebruiken om het groeiende seksuele conservatisme te versterken.

De auteurs van het boek konkluserden dat een actieve opeising van de seksuele revolutie door vrouwen en een blijvend engagement van de feministische beweging, vooral op het terrein van de seksualiteit, nodig is om dit conservatisme tegen te gaan en de revolutie te voltoeien.

Amerikaans

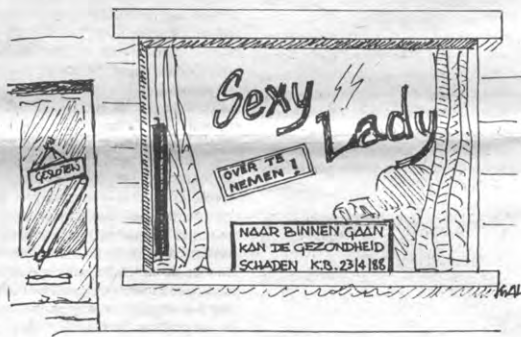
Barbara Ehrenreich, Elizabeth Hess en Gloria Jacobs schetsen in dit boek op zeer heldere wijze de ontwikkelingen op het gebied van seksualiteit van de jaren '50 tot en met de jaren '80. Het boek leidt niet aan het euvel dat het extreme feministische stellingen aan de man willen brengen en blijft daarom boeien van het begin tot het einde. De schets die zij van deze ontwikkelingen brengen is overal even helder en biedt te lezen een zeer coherent beeld van de behandelde periode. Zij doorspeken hun boek ook met concrete voorbeelden: voorlichtingsboeken uit verschillende tijden en verschillende milieu's, krantenartikelen, getuigenissen. ... Het boek is bovendien zeer goed vertaald.

Wat je wel moet weten vooraleer je eraan begint, is dat het boek de Amerikaanse samenleving als uitgangspunt neemt. Daardoor kan je alle ontwikkelingen niet zomaar over plaatsen naar een Europese of Belgische kontekst: op landelijke bijeenkomsten van huisvrouwen worden bij ons nog altijd eerder tupperware-dozen aangeboden dan seksuele attributen en in het bezoeken van mannelijke striplukjes door vrouwen lijkt hier nog niet sterk ingeburgerd te zijn. Toch kan je anderszels vele ontwikkelingen die in het boek aan bod komen ook bij ons terugvinden: de herdefinitie van seks tot een ontmoeting met uiteenlopende mogelijkheden, die erop gericht zijn beide partners te bevredigen, heeft zeker ook in onze cultuurgemeenschap plaats gevonden.

Carla Rosseels

Barbara Ehrenreich, Elizabeth Hess, Gloria Jacobs, *De onvoltooidere revolutie, de feminisatie van seks*, Veen, 1987.

AIDS IN BELGIUM

ZOEKERTJES

- Te koop: schrijftafel, 80x170 cm, prijs nieuw: 1200 Fr, nu: 600 Fr klein, Ijzermolenstr. 24/5/7.
- Te koop: frigo, tafelmotel, antarc, 1 jaar oud, inhoud 140 l, prijs: 4500 Fr, Burgemeesterstr. 31 Leuven (week), weekend: 056/756232. Bellen bij Vero Roelstraete.
- Spotterbak: prijs overeen te komen, elke dag van 19.30-20.30 u Parijstr. 82 bij Peter K.
- Gezocht: heldere ruimte om in te schilderen (Leuven, Heverlee), Zw: Amerikalaan 7, bel Filip, Tel. 016/225668.
- Gezocht: wil je kostendelend meijden van Genk naar Leuven op zondagavond en omgekeerd op vrijdag, kom dan even langs in de Kardinaalstraat 8 bij Carla (bel twee maal kort).
- Heb nog lege autozijtes van en naar

Turnhout, vertrek naar Leuven: zondagavond, vertrek naar Turnhout: vrijdagavond, zw tot Ward Bastijns Vandenderlindenstraat 9 of bel 014/677837.

- Te koop: 2 kaarten voor concert Kruiken-strijkkwartet in Grote Aula op dinsdag 13 oktober, prijs: 400 Fr, 's Meiersstraat 5, vragen naar Didier.
- Verloren: wijzerhorloge goudkleurig, zonder bandje en met een sekondewijzer in het midden, heeft emotionele waarde, beloning voor eerlijke vinder, Deprouw Wim, Pauskollegie 354.
- Eenzame zoekt troost na afscheid van zijn dierbare vriend Kamiel. Bart V.D.P., Brouwersstraat 5.
- Twee uitgeregende studenten danken student met blauwe (?) Golf voor de lift die we niet kregen na het duwen van zijn wagen in Consciencestraat. Dond. e.k. 21.00 u in Wink bij DJ.
- Gezocht: twee vrije plaatsen in een auto die wekelijks van Kortrijk naar Leuven rijdt, kostendelend willen wij ze vullen, zw Krakenstraat 10, Frank, 2e

verd., we 056/225754.

- Te koop: buffetkast in teak, prima staat, 2,5 m breed, 600 Fr, Tel. 016/227679.
- Voor hen die kostendelend vanuit Loenhout en omstreken op zondag- en vrijdagavond willen meerijden, slechts 1 adres: Bogaerts D., Parkdreef 1, Heverlee.
- Gezocht: een lift Leuven-Kapellen (of omgeving) op za.-avond en andersom op ma.-avond, kostendelend, Pia Smets, Broekstraat 25/48, Leuven.
- Met wie kan ik 's morgens meijden? Op maandag en donderdag naar Hasselt, op dinsdag, woensdag en vrijdag naar St-Truiden, Bert Roebben, Camillo Torres, Brusselsestraat 165/Ax 485.
- Stel Vosvisten organiseert gezellig onderonsje voor oudleerlingen van Sint-Victor, voldoet u aan dit signalement, kom dan op wo 14 okt naar Universum. Moet er nog zand zijn?

ZOEKERTJE

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren e.d. zijn gratis: andere (te koop, te huur, tjkwerk) worden betaald naargelang de ruimte die ze innemen (zie rooster). de redaktie behoudt zich het recht voor om zoekertjes niet te plaatsen. Gebruik ondersaand rooster. 1 teken per vakje. 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5.

						10 BF
						20 BF
						30 BF
						40 BF
						50 BF
						60 BF

Ik fiets, dus ik ben. Alleen: aan het station van Leuven mag je in theorie maar 1 uur zijn. Eén uur? Inderdaad, en wanneer de politie één uur na de het bevestigen van een verwitting aan je fiets hem nog aantreft, mag hij de koffer in. Dag (Foto Jeroen Revalk)

Fietsplaten afgeschaf?

Wel controle. Geen controle

Iedereen heeft er wel al iets van gehoord, maar niemand weet er precies het fijne van. Dat was ook de indruk die wij kregen bij het eendelige getelefoneer naar allerhande officiële instanties. Er is wel degelijk iets aan de hand met de fietsplaat. De provincies Brabant en Antwerpen hebben deze provinciale belasting immers reeds vorig jaar geschrapt. Naar het waarom, de eruit voortvloeiende problemen, en de plichten van de Leuvense student terzake ging Veto op zoek.

Waarom de provinciale belasting op rijwiel zonder hulpmotor dan wel afgeschaf is, blijft ook na de resem telefoontjes een raadsel. Bij het provinciebestuur meent men dat de beslissing genomen werd met het oog op het bevoorliefden van de kleine man, en ook wel een beetje in navolging van de Antwerpse koploper. Wat men echter met absolute zekerheid weet te vertellen is dat deze belasting in Brabant werd vervangen door een belasting op bankautomaten à la Mister Cash en Bancontact. Alsof de banken deze meeruitgave niet zouden doorrekenen aan diezelfde kleine man. Niet te verwarlozen is wel "dat zelfs de hondenbelasting in Brabant is afgeschaf, mijnheer". Ook gekompenseerd door de bankautomatenbelasting.

De op het eerste zicht sympathiek lijkende beslissing heeft ook belangrijke nadelige gevolgen. En dan hebben we het niet enkel over de fietsplatenverza-

meiaar die kortelings naar een andere hobby kan gaan zoeken, maar ook over de controle door de ordediensten en het terugbezorgen bij diefstal.

Eerst en vooral de diefstal. De Leuvense politiekorpsen, alsook onze plaatselijke rijkswachtbrigade klagen steen en been. Het identificeren van een gevonden fiets is nagenoeg onmogelijk geworden. Zelfs indien men een goede, zeer volledige aangifte van diefstal zou doen, blijkt het terugbezorgen van de fiets een probleem. Er zijn immers meer dan één zwarte damesfiets van het merk X met een roze snelbinder achterop. De Leuvense ordediensten promoten dan ook hun alternatief: het graven van je identiteitsnummer in de fiets. De Leuvense politie doet dit reeds enkele jaren, en met succes. Iedereen - dus ook de niet-Leuvenaars - kan elke woensdagmiddag van 13 tot 16 u en elke donderdagavond van 17 tot 20 u kosteloos terecht bij de politie op de Waversebaan te Heverlee.

Uiteraard mag men het probleem niet overroepen. Het eerste wat een ietwat intelligente diel tevoren deed was precies die fietsplaat er af schroeven. Overigens houdt het Leuvense alternatief in feite een stapje terug in. Het aanvragen van de identiteit van een fietseigenaar moet via Binnenlandse Zaken aangevraagd worden (het gaat immers om het identiteitsnummer), en dat duurt wel enkele dagen.

Limburgers

Naast het diefstalprobleem is er ook nog de controleklucht. Al wie niet gedomicilieerd is (dit betekent ingeschreven in de bevolkingsregisters) in Brabant of Antwerpen is belastingplichtig in zijn of haar

provincie. De Limburgse student die in Leuven rondhoest met zijn vehikel moet dus wel degelijk zo'n blikken plaatje bezitten; en liefst nog van het goede jaar ook.

Wordt dat dan gekontroleerd? De rijkswacht meent dat zo iets onmogelijk is, en belooft ons niet te zullen controleren. Bij de politie daarentegen heeft men hierover blijkbaar nog nooit stil gestaan. Kessel-Lo zegt neen; Heverlee zegt ja. We laten het aan u over de andere korpsen even te interpelleren. Voor alle veiligheid dus toch maar een fietsplaat gekocht.

Gesteld dat je 'gepakt' wordt kost dit grapje je het dubbel van de fietsplaatprijs, naast de traditionele boete uiteraard. Hoeveel dat dan precies maakt, hangt dus af van je provincie.

Voor alle duidelijkheid moet er ook nog op gewezen worden dat bijvoorbeeld een belastingplichtige Westvlaming wel degelijk de Brabantse fiets van een vriend mag lenen zonder er eerst zijn plaat op te vijzen. Overigens worden er naar wij uit goede bron vernamen geen fietsen gestolen te Leuven, enkel 'geleend'.

Opgeladen

Zelfs indien rijkswacht en politie geen fietsplatencontrole meer zouden houden, dan zal de Heverleese politie fietsen blijven opladen. We hebben het dan wel in hoofdzaak over de fietsen die in overtreding 'geparkeerd' staan. Zo is het vastmaken van je rijwiel aan een parkeermeter, verlichtingspaal of verkeersbord verboden. Zonder enige boe of ba zullen de agenten je fiets bevrijden van zijn ketenen en een enkele reis politie bureau bezorgen. Ook aan het station moet je op je tellen letten: Maximaal 1 (één) uur parkeren. De overtreder wordt eerst attent gemaakt op zijn snode daad door middel van een briefje aan het stuur. Als de fiets er bij een volgende ronde nog zou staan, tja... Opladen geblazen.

Geert Coene

AGENDA

Samenstelling: Joost Bollen

Dinsdag 13 oktober

- 19.00 u **FILM** King David, in AV 00.17, org. UA/Ichtus, ink. 50.
- 20.00 u **KONCERT** Kuijken strijkkwartet speelt Mozart, in Grote Aula, org. Festival van Vlaanderen/KUL.
- 21.00 u **FILM** Brother Sun, Sister Moon, in AV 00.17, org. UA/Ichtus, ink. 50.

Woensdag 14 oktober

- 18.00 u **SPORT** Grote Prijs Gasthuisberg: Individuele klimloopkoers van 1400 m. Inschrijven: Ons Huis, Goudbloemstraat, org. Sportraad/Medika.
- 19.00 u **FILM** Joni, in AV 00.17, org. UA/Ichtus, ink. 50.
- 20.00 u **SPELEO** Kennismaking en demonstratie van speleologietechnieken en twee films, in Naamsestraat 96, org. SPEKUL.
- 20.00 u **DEBAT** Half-time debat over economisch beleid, fiscale hervorming en kommunautair beleid, met Mark Eyskens (CVP), Guy Verhofstadt (PVV), Louis Tobback (SP), Hugo Coveliers (VU), Magda Aelvoet (Agalev). Moderator: Jos Bouveroux. Org. CDS. In Grote Aula.
- 20.30 u **KLAPSTUK** Les louves & Pandora door Groupe Emile Dubois, in Stadsschouwburg.
- 21.00 u **FILM** Places in the heart, in AV 00.17, org. UA/Ichtus, ink. 50.

Donderdag 15 oktober

- 19.00 u **LEZING** Universitaire conferentie: AIDS: van een nieuw virus tot bedreiging op wereldschaal door Prof. Desmijter, in MT 10.
- 20.00 u **FAKKELTOCHT** Dag van de daklozen: vertrek aan station. Aansluitend: happening met optredens in het cultureel centrum, org. Leuvens komitee Jaar van de daklozen.
- 20.00 u **KONCERT** Orgelrecital door W. Zerer, in Lemmensinstituut, org. Lemmensinst., ink. 120.
- 20.30 u **KLAPSTUK** The onyx table (Holland/Houston Jones), in Vlamingenstraat 83.
- 20.30 u **FILM** De pioniers (kompilatiefilmpjes van Edison, Lumière en Méliès), in Aud. Ves., org. DAF.

Vrijdag 16 oktober

- 20.30 u **KLAPSTUK** The onyx table, in Vlamingenstraat 83.
- 20.30 u **KLAPSTUK** Les survivants door Groupe Emile Dubois, in Stadsschouwburg.
- 21.00 u **KLAPSTUK** Alchimie, in Arenberginstituut, Naamsestraat 96.

Zaterdag 17 oktober

- 09.30 u **SYMPOSIUM** Liefde en huwelijk, vroeger en nu, in Erasmushuis, org. Vereniging voor Volkskunde, ink. gratis.

Maandag 19 oktober

- 20.00 u **DEBAT** Het einde van de vredesbeweging? Internationaal debat met A. Bogaert (B), A. Zumach (W-D), R. Johnston (GB), J. ter Laak (NL). Moderator: Hugo Vandierden (BRT). Org. Vaka Leuven. In Grote Aula, Hogeschoolplein. Inkom 40 fr.

- 20.30 u **KLAPSTUK** Nadir door Théâtre Impopulaire, in Vlamingenstraat 83.

Tentoonstellingen

- U.Z. Gasthuisberg**, May Claerhout en Pierre Theron: schilderijen, tot 17 oktober. Daarna tot 18 november: Albertine Eylenbosch.
- Faculty Club**, St-Jan-de-Doper-Kerk, Begijnhoven in het begijnhof, tot 3 november.
- Expozaal Erasmushuis**, de architectuur van Marc Dessauvage, van 13 oktober tot 20 november.

Mentaboneelto

Trouw aan de traditie heeft Germania dit jaar in samenwerking met het Stuc een toneelabonnement samengesteld.

Op het programma staan *Blauwe Maandag Compagnie* met "Oedipus/Kommentaar" op 24 november, *De Tijd* met "In de eenzaamheid van de katoenvelden" op 20 januari en *Nicole Mossoux* met "Les Petites Morts" op 23 februari.

Voor Germania-leden kost dit abonnement 360 fr. voor anderen 400 fr. De toneelabonnementen zijn verkrijgbaar op de permanentie. Blijde Inkomstraat

11, van 14.00 tot 17.00 uur op maandag en dinsdag (en vóór 24 november uiteraard).

Amnesty International

Vorige woensdag 7 oktober is Amnesty International Leuven opnieuw van start gegaan met haar briefschijfaktie. Via deze actie wil Amnesty International iets doen aan het probleem van de willekeurige straffen in sommige landen. Amnesty International werkt voor de vrijlating van hen die geen geweld gebruikt hebben, maar die louter omwille van hun ideeën gevangen zitten.

Heb je interesse om daaraan mee te werken dan kan je bellen naar 23 50 79. Liefst 's avonds.

Bridgekursus

Op maandag 19 oktober start Bridgeclub Klaverke met een Bridgekursus die gespreid is over tien maandagavonden. Telkens om 20.00 uur boven kafee Lyrique, Grote Markt 12 te Leuven.

Inschrijven hoeft niet per paar. Voor kennis is evenmin nodig, maar enige noties van Whist helpen wel.

Deelname in de kosten: 1300 fr. Studenten: 1000 fr. Inlichtingen en inschrijvingen tel. 016/60 49 76.

RONDLEIDING EERSTEJAARS TE LEUVEN

